

**Fundacja
Inna
Przestrzeń**

Homo Faber

Ewa Maria Hołuszko

Ekspertyza dotycząca uznawania świadectw, dyplomów zagranicznych uczelni oraz stopni tytułów naukowych w Polsce

Warszawa, grudzień 2014 r

Spis treści:

I.1. Drogi uzyskania potwierdzenia własnego wykształcenia w Polsce.....	5
I.2. Obowiązujące obecnie umowy dwustronne i wielostronne dotyczące wzajemnej uznawalności świadectw i dyplomów.....	6
I.3. Kwestia uznawalności świadectw, dyplomów ukończenia studiów wyższych oraz tytułów naukowych i zawodowych na podstawie umów, które Polska wypowiedziała po 1989 r.....	10
I.4. Porozumienia przejściowe zawarte przez Polskę z Estonią, Łotwą i Ukrainą	18
I.5. Ustawy oraz rozporządzenia krajowe dotyczące nostryfikacji.....	19
I.6. Zmiany w podejściu do wzajemnego uznawania dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacjiwynikłe z przyjęcia prawa wspólnotowego.....	20
II.1. Regulacje prawne dotyczące uznawalności świadectw szkolnych i maturalnych uzyskanych za granicą.....	21
II.2. Rodzaje świadectw, w stosunku do których nie ma obowiązku przeprowadzenia nostryfikacji.....	22
II.3. Dokumenty, które składane są do Kuratorium Oświaty w celu nostryfikacji świadectw szkolnych.....	24
III.1. Regulacje prawne dotyczące uznawalności zagranicznych dyplomów ukończenia studiów wyższych oraz stopni i tytułów naukowych.....	26
III.2. Warunki, w których dyplomy lub stopnie i tytuły naukowe zagranicznych wyższych uczelni nie muszą podlegać procesowi nostryfikacyjnemu.....	27
III.3. Procedura nostryfikacji dyplomów zagranicznych wyższych uczelni.....	31
III.4. Procedura nostryfikacji uzyskanych za granicą stopni i tytułów naukowych oraz stopni i tytułów w zakresie sztuki.....	32
IV.1. Uznawalność dyplomów: lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.....	33
IV.2. Uznawalność kwalifikacji zawodowych: lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta.....	33
IV.3. Uznawalność kwalifikacji zawodowych prawnika i radcy prawnego.....	36
V.1. Ogólne założenia badań.....	37
V.2. Dane uzyskane z badanych kuratoriów oświaty oraz nasuwające się na ich podstawie spostrzeżenia.....	38
V.3. Dane uzyskane z badanych jednostek wyższych uczelni oraz nasuwające się na ich podstawie spostrzeżenia.....	41
VI.1. Podstawowe zastrzeżenia w stosunku do obecnie stosowanych rozwiązań w uznawalności wykształcenia, otrzymanych za granicą stopni i tytułów naukowych oraz tytułów zawodowych.....	44

VII.1. Akty prawne regulujące nostryfikację świadectw, dyplomów oraz stopni naukowych uzyskanych za granicą.....	46
VII.1.1. Art. 93 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.....	46
VII.1.2. Art. 191a. ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – prawo o szkolnictwie wyższym.....	46
VII.1.3. Art. 24. ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.....	49
VII.2. Akty prawne regulujące nostryfikację świadectw, dyplomów oraz stopni naukowych uzyskanych za granicą.....	50
VII.2.1. Rozporządzenie ministra edukacji i nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą.....	50
VII.2.2. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą.....	52
VII.2.3. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą.....	54
VII.3. Unijne akty prawne dotyczące zawodów regulowanych.....	56
VII.3.1. Art. 26 i 53 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.....	56
VII.3.3. Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych.....	58
VII.4. Podstawowe polskie akty prawne dotyczące uznawalności kwalifikacji w przypadku zawodów regulowanych.....	60
VII.4.1. Ustawy.....	60
VII.4.2. Ustawa z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich UE.....	60
VII.4.3. Wykazy dotyczące potwierdzenia posiadanych kwalifikacji zawodowych.....	63
VII.5. Konwencja haska apostille.....	64

Wstęp

Niniejsze opracowanie dotyczy aktualnego stanu prawnego uznawania świadectw i dyplomów zagranicznych na terenie Polski. Przedmiotem analizy będą tu szczególnie: świadectwa szkolne, j, dyplomy ukończenia wyższej uczelni, jak również uznawanie stopni naukowych oraz tytułów zawodowych i naukowych przyznanych poza granicami Polski. Ponieważ w ostatnim ćwierćwieczu nastąpiła wyraźna zmiana obowiązującego w tym zakresie prawa, , podkreślenia wymaga przede wszystkim obecny stan umów międzynarodowych oraz przepisów dotyczących nostryfikacji.

Stan ten kształtował się od 2007 r., gdy zostały przez Polskę wypowiedziane prawie wszystkie, umowy międzynarodowe dotyczące uznawania dyplomów zagranicznych. Warto dodać, że pochodziły one jeszcze z okresu przed uzyskaniem przez Polskę suwerenności w 1989 r. Przestały także obowiązywać zawarte w 1992 r. porozumienia przejściowe (z Estonią, Łotwą i Ukrainą). Nowo zawarte porozumienia międzynarodowe mają odmienny charakter.. Dotyczą przede wszystkim bliskich sąsiadów Polski oraz niektórych krajów Unii Europejskiej (wyjątek stanowi umowa z Libią). Poza tym w większości z nich zakłada się nostryfikację świadectw ukończenia szkoły średniej a nie, jak to było powszechne w umowach sprzed 1989 r., automatyczne uznanie ich równorzędności. Ponadto w nowo zawartych umowach dotyczących szkolnictwa wyższego kładzie się nacisk głównie na wzajemne uznawanie okresów studiów, dyplomów, tytułów zawodowych, stopni naukowych, w celu kontynuacji procesu kształcenia. Jest to tzw. „uznanie do celów akademickich” i nie oznacza możliwości posługiwania się zagranicznym dokumentem określającym wykształcenie lub stopień naukowy oraz tytuł zawodowy w innym celu niż naukowy (np. do otrzymania określonego stanowiska pracy na terenie Polski). W tym przypadku, w odróżnieniu od wcześniejszych regulacji prawnych,, osoby, które uzyskały dyplom (odnosi się to do większości krajów, z którymi Polska ma podpisane umowy) muszą przeprowadzić jego nostryfikację.

I. Problem uznawalności zagranicznych świadectw, dyplomów wyższych uczelni oraz stopni naukowych w Polsce

I.1. Drogi uzyskania potwierdzenia własnego wykształcenia w Polsce

Dokumenty dotyczące wykształcenia, które zostały uzyskane za granicą (świadectwa szkolne lub ukończenia szkoły, dyplom ukończenia studiów) mogą być uznane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej głównie poprzez:

- powołanie się na umowę międzynarodową
- powołanie się na ustawy i rozporządzenia krajowe dotyczące nostryfikacji.

I.2. Obowiązujące obecnie umowy dwustronne i wielostronne dotyczące wzajemnej uznawalności świadectw i dyplomów

Zmiany geopolityczne w Europie Środkowej i Wschodniej, zapoczątkowane w Polsce wiosną 1989 r., spowodował przewartościowanie relacji partnerskich z innymi krajami. Zapisy dotychczasowych umów o wzajemnej uznawalności świadectw i dyplomów, zawarte głównie z byłymi „krajami socjalistycznymi”, stały się anachroniczne. Umowy wielostronne i dwustronne, które Polska zawarła w tej dziedzinie przed 1989 r., zawierały klauzulę o równorzędności wykształcenia w zakresie określonym w każdym akcie. Zapisy o „równorzędności”, które miały jakiś sens przy pełnej kontroli systemu szkół oraz wyższych uczelni przez państwo, nie sprawdzały się w warunkach powoływania niepublicznych wyższych uczelni, różniących się znacznie poziomem kształcenia. Obowiązkiwanie „starych umów” - jeszcze na początku XXI w. - doprowadzało do nadużyć. - Problemem było tu posługiwanie się przez niektóre osoby, w prawdzie legalnymi, dyplomami i tytułami naukowymi zdobytymi na zagranicznych uczelniach, jednakże jakość dydaktyki w tychże placówkach była powszechnie kwestionowana. Oprócz tego pojawiła się konieczność wypowiedzenia „starych umów”, w wyniku zmian prawnych związanych z procesem wejścia Polski do UE i, w związku z tym, dostosowania prawa krajowego do standardów unijnych. Równocześnie, w ciągu ostatnich 20 lat, Polska zawarła szereg nowych umów dwustronnych, regulujących wzajemną uznawalność wykształcenia, które obowiązują do dzisiaj. Są to:

1. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem [Republiki Austrii](#) o ekwiwalencji w szkolnictwie wyższym, podpisana w Wiedniu dnia 23 stycznia 1995 r.¹
2. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem [Republiki Białorusi](#) o uznaniu ekwiwalencji w szkolnictwie wyższym, równoważności stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki, podpisana w Warszawie dnia 28 kwietnia 2005 r.²
3. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem [Republiki Czeskiej](#) o wzajemnym uznawaniu okresów studiów oraz równoważności dokumentów o wykształceniu i nadaniu stopni i tytułów uzyskanych w Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Czeskiej sporządzona w Pradze dnia 16 stycznia 2006 r.³
4. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem [Republiki Francuskiej](#) oraz Załącznik o wzajemnym uznawaniu dokumentów

---

1

Dz. U. z 1996 r. nr 39, poz. 169 i 170;

2

M.P. 2006 nr 26 poz. 288;

3

M.P. 2008 nr 81 poz. 709;

uprawnających do wstępu na studia wyższe, okresów studiów, dyplomów, tytułów i stopni, podpisana w Warszawie dn. 28 maja 2008 r.⁴

5. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem [Republiki Litewskiej](#) o wzajemnym uznawaniu dokumentów uprawniających do podejmowania studiów wyższych oraz uznawaniu okresów studiów, tytułów zawodowych, stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki podpisana w Wilnie dnia 9 marca 2005 r.⁵
6. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem [Republiki Federalnej Niemiec](#) o uznaniu ekwiwalencji w szkolnictwie wyższym⁶. Nad realizacją tej umowy czuwa powołana specjalnie w tym celu stała Komisja Ekspertów, która m.in. aktualizuje dane o systemach szkolnictwa wyższego w obu krajach. Wnioski z prac Komisji zamieszczane są w odrębnych protokołach.
7. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem [Republiki Słowackiej](#) o wzajemnym uznawaniu okresów studiów oraz równoważności dokumentów o wykształceniu i nadaniu stopni i tytułów uzyskanych w Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Słowackiej, sporządzona w Warszawie dnia 18 lipca 2005 r.⁷.
8. Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów [Ukrainy](#) o wzajemnym uznawaniu akademickim dokumentów o wykształceniu i równoważności stopni podpisana dn. 11 kwietnia 2005 r.⁸.

Do tego katalogu ośmiu umów dwustronnych dochodzi obowiązująca w dalszym ciągu umowa z Libią. Co prawda zawarta ona została jeszcze w poprzednich warunkach ustrojowych, lecz, jak dotychczas, nie została wypowiedziana.

9. Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a **Libijską Arabską Dżamahiriją Ludowo-Socjalistyczną** o wzajemnym uznawaniu studiów, świadectw, dyplomów i Stopni naukowych, sporządzone w Trypolisie dnia 8 września 1987 r. (nie opublikowane, zatwierdzone Uchwałą Rady Ministrów)⁹.

4

M.P. 2009 nr 23 poz. 299

5

[M.P. 2005 nr 71 poz. 979](#)

6

Dz. U. z 1998 r. nr 92, poz. 584

7

M.P. 2006 nr 14 poz. 187

8

M.P. 2006 nr 79 poz. 783

9

W okresie przygotowań do wejścia w struktury UE Polska ratyfikowała konwencję wielostronną dającą możliwość uznania zdobytych w wyniku wykształcenia wyższego kwalifikacji w stosunku do państw całego Regionu Europy (łącznie z Turcją i krajami kaukaskimi):

10. [Konwencja o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wykształcenia wyższego w Regionie Europy](#), zawarta w Lizbonie 11 kwietnia 1997 r.¹⁰

Według Artykułu XI.1 p. 1 ww. konwencji: „jest ona otwarta do podpisu dla:

- a) państw członkowskich Rady Europy,
- b) państw członkowskich Regionu Europy UNESCO,
- c) każdego innego państwa sygnatariusza, umawiającego się państwa lub strony Europejskiej Konwencji Kulturalnej Rady Europy i/lub Konwencji UNESCO o uznaniu studiów, dyplomów wyższego wykształcenia oraz stopni naukowych w państwach należących do Regionu Europy, zaproszonych do udziału w Konferencji Dyplomatycznej, której powierzono przyjęcie niniejszej Konwencji.”

Trzeba jednak podkreślić, że Konwencja ta daje wprawdzie możliwości zwolnienia z procesu nostryfikacyjnego do celów akademickich lub uznania kwalifikacji naukowych ewentualnie zawodowych, lecz tylko w przypadku, gdy „nie zostaną wykazane istotne różnice” w danym zakresie w przypadku obu stron.

Tabela 1. Państwa, z którymi Polska zawarła obowiązujące umowy międzynarodowe w zakresie uznawalności świadectw i dyplomów

Państwa	Data podpisania umowy	Data wejścia w życie oraz data obowiązywania	Dokumenty, których dotyczy umowa	Ograniczenia w zakresie uznawalności
Austria	23.01.1995	01.01.1996	wzajemne uznawanie dokumentów uprawniających do podjęcia studiów, uznawanie okresów studiów, stopni i tytułów zawodowych	uznanie do celów akademickich
Białoruś	28.04.2005	12.12.2005	wzajemne uznawanie dokumentów uprawniających do podjęcia studiów, uznawanie okresów studiów, stopni i tytułów naukowych, stopni w zakresie sztuki oraz tytułów	uznanie do celów akademickich

¹⁰ Uchwała Rady Ministrów nr 26/89 z dnia 23 lutego 1989 r. (nie opublikowana)

			zawodowych	
Czechy	16.01.2006	01.11.2006	świadectwa maturalne, dyplomy szkolnictwa wyższego, stopnie i tytuły naukowe, tytuły zawodowe oraz stopnie w zakresie sztuki	uznanie równorzędności wykształcenia
Francja	28.05.2008	26.01.2009	wzajemne uznawanie okresów studiów, dyplomów, tytułów zawodowych, stopni naukowych, stopni w zakresie sztuki	uznanie do celów akademickich
Litwa	09.03.2005	01.12.2005 (23.06.1995)	wzajemne uznawanie dokumentów uprawniających do podjęcia studiów, uznawanie okresów studiów, stopni i tytułów naukowych, stopni w zakresie sztuki oraz tytułów zawodowych uzyskanych po 23 czerwca 1995 r.	uznanie do celów akademickich
Niemcy	19.07.1997	14.01.1998	kontynuacja studiów uzupełniających i podyplomowych, przewodów doktorskich oraz uznanie stopni i tytułów naukowych (nie dotyczy studiów trwających regulaminowo mniej niż 3 lata)	uznanie do celów akademickich
Słowacja	18.07.2005	01.02.2006 (01.11.2006)	świadectwa maturalne, dyplomy szkolnictwa wyższego, stopnie naukowe i tytuły zawodowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Ukraina	11.04.2005	20.06.2006	wzajemne uznawanie dokumentów uprawniających do podjęcia studiów, uznawanie okresów studiów, stopni i tytułów naukowych, stopni w zakresie sztuki oraz tytułów zawodowych	uznanie do celów akademickich
Libia	08.06.1987	23.02.1989	świadectwa ukończenia szkół średnich i średnich zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności w przypadku świadectw ukończenia szkół oraz stopnia naukowego

				doktora, pozostałe do celów akademickich
Państwa: Rady Europy, Regionu Europy UNESCO, Stolica Apostolska	17.03.2004 (ratyfikacja Konwencji))	01.05.2004	wzajemne uznanie kwalifikacji (spełniających określone w Konwencji warunki) dających dostęp do studiów wyższych lub zdobytych w wyniku studiów(okresów studiów, dyplomów, tytułów naukowych oraz zawodowych)	uznanie kwalifikacji do celów akademickich

Aktualne umowy międzynarodowe zawarte przez Polskę w zakresie uznawalności świadectw i dyplomów zostały przedstawione w tabeli 1. Większość z nich odnosi uznawalność wzajemną dyplomów szkolnictwa wyższego, stopni naukowych i tytułów zawodowych tylko do celów akademickich. Oznacza to, że osoby które uzyskały wykształcenie w jednym z państw - stron danej umowy, mają zagwarantowaną możliwość kontynuacji kształcenia w placówkach drugiego państwa. Nie otrzymują jednak żadnego dokumentu stwierdzającego równoważność ich dyplomów z odpowiednikami polskimi. W celu uzyskania równoważnego dokumentu muszą przejść procedurę nostryfikacji.

I.3. Kwestia uznawalności świadectw, dyplomów ukończenia studiów wyższych oraz tytułów naukowych i zawodowych na podstawie umów, które Polska wypowiedziała po 1989 r.

Przed 1989 rokiem Polska podpisała szereg porozumień o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów dotyczących wykształcenia oraz o przyznawaniu stopni tytułów naukowych. Chronologicznie, najwcześniejszą była umowa sporządzona w Pradze dnia 7 czerwca 1972 r.: „[Konwencja o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych oraz szkół wyższych, a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych](#)”¹¹. Sygnatariuszami tej tzw. **Konwencji Praskiej** było 10 państw (kolejność zgodna z preambułą Konwencji):

Ludowa Republika Bułgarii;

Węgierska Republika Ludowa;

Demokratyczna Republika Wietnamu;

Niemiecka Republika Demokratyczna;

Republika Kuby;

Mongolska Republika Ludowa;
Polska Rzeczypospolita Ludowa;
Socialistyczna Republika Rumunii;
Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich;
Czechosłowacka Republika Socjalistyczna.

Rządy Wietnamu, Kuby, Mongolii oraz Rumunii nie zawarły później z Polską żadnej innej umowy dotyczącej uznawalności dokumentów o wykształceniu oraz uznawalności tytułów naukowych. Podstawą [wzajemnego uznawania równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych oraz szkół wyższych, a także stopni i tytułów naukowych](#) w stosunku do tych krajów jest tylko Konwencja Praska. Została ona wypowiedziana przez Polskę z datą utraty mocy 6 sierpnia 2004 r. Dokumenty wydane po tym terminie w państwach – stronach w/w konwencji podlegają nostryfikacji, o ile inna obowiązująca umowa dwustronnie przewiduje odmiennej drogi prawnej. W przypadku Czech wypowiedzenie Konwencji Praskiej nastąpiło wcześniej, z datą 19 października 2000 r.

Po podpisaniu Konwencji Praskiej Polska zawarła dodatkowo szereg dwustronnych porozumień gwarantujących wzajemną uznawalność wykształcenia. Różniły się one w zasadzie tylko zakresem gwarancji. Część porozumień dotyczyła tylko dyplomów i stopni naukowych, inne także świadectw szkolnych. Te dwustronne porozumienia dotyczyły krajów socjalistycznych dawnego RWPG, a także Jugosławii oraz dwóch krajów arabskich: Syrii i Libii. Wszystkie dwustronne porozumienia (oprócz zawartego pomiędzy Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Libijską Arabską Dżamahiriją Ludowo-Socjalistyczną; patrz tab. 1)) zostały przez Polskę wypowiedziane i straciły obowiązującą moc w latach 2005-2006. Są to:

1. Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem [Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej](#) w sprawie równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych, wydawanych w PRL i CSRS, sporządzone w Warszawie dnia 16 grudnia 1987 r.¹²
2. Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem [Arabskiej Republiki Syryjskiej](#) o wzajemnym uznawaniu studiów, dyplomów i stopni naukowych, podpisane w Damaszku dnia 22 września 1985 r.¹³

12

zatwierdzone Uchwałą Rady Ministrów nr 1 8/89 z dnia 20 lutego 1989r. (nie opublikowane)

13

zatwierdzone Uchwałą Rady Ministrów nr 158/88 z dnia 29 sierpnia 1988 r. (nie opublikowane)

3. Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a [Rządem Ludowej Republiki Bułgarii](#) o wzajemnym uznawaniu równoważności dokumentów o wykształceniu i przyznawaniu stopni i tytułów naukowych, wydawanych w PRL i LRB, podpisane w Sofii dnia 28 października 1977 r.¹⁴
4. [Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem Niemieckiej Republiki Demokratycznej o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Niemieckiej Republice Demokratycznej](#) podpisane w Warszawie 14 lutego 1978 r.¹⁵
5. Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem [Socialistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii](#) o wzajemnym uznawaniu równoważności świadectw szkolnych i dyplomów szkół wyższych, uzyskanych w obu państwach, podpisane w Belgradzie dnia 15 września 1978 r.¹⁶.
6. Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem [Węgierskiej Republiki Ludowej](#) o wzajemnym uznawaniu równorzędności dokumentów o wykształceniu i stopniach naukowych, wydawanych w PRL i WRL, podpisane w Warszawie dnia 25 kwietnia 1980 r.¹⁷
7. Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Rządem [Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich](#) o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych, wydawanych w PRL i ZSRR, podpisane w Warszawie dnia 10 maja 1974 r.¹⁸

Jako pierwsze utraciło swoją moc porozumienie między Polską Rzeczypospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną. Według zasad w nim zawartych mogły być w Polsce uznawane świadectwa ukończenia szkół średnich oraz tytuły naukowe wydane na terenie byłej NRD (do zjednoczenia Niemiec w 1990 roku). W przypadku dyplomów ukończenia wyższych uczelni, tylko te z nich, w przypadku których studia rozpoczęto na terenie NRD najpóźniej w semestrze zimowym 1990/1991. Z powodu upływu czasu (minęło już prawie

---

14

Dz. U. z 1983 r. nr 12, poz. 58 i 59;

15

Dz. U. z 1978 r., nr 3 poz. 5;

16

Dz. U. z 1981 r. nr 8 poz. 32 i 33;

17

Dz. U. z 1981 r. nr 1, poz. 1 i 2;

18

Dz. U. z 1975 r. nr 4, poz. 14 i 15;

ćwierć wieku) uznawanie dokumentów o wykształceniu oraz stopni i tytułów naukowych na podstawie tej umowy należy już raczej do historii.

Terytoria państw związkowych, sygnatariuszy tych porozumień (ZSRR, Jugosławii, Czechosłowacji), uległy podziałowi głównie w ostatniej dekadzie XX w. Wówczas umowy obowiązywały w stosunku do nowo powstałych na tych obszarach państw. Pełny wykaz państw, w stosunku do których obowiązywały wiążące Polskę umowy o wzajemnym uznaniu wykształcenia, przedstawiony został w tabeli 2.

Tabela 2 Państwa, których dotyczą zawarte przez Polskę w przeszłości a obecnie już wypowiedziane umowy międzynarodowe w zakresie uznawalności świadectw i dyplomów - dokumenty te nie podlegają nostryfikacji, o ile zostały wydane w okresie obowiązywania umowy (okres rozpatrywany od 1990 r. lub uzyskania niepodległości)

Państwa	Data podpisania i rodzaj umowy	Utrata obowiązującej mocy	Obowiązywanie Konwencji Praskiej	Zakres umowy	Ograniczenia w zakresie uznawalności
Armenia	07.06.1972 (Kon. Praska z ZSRR)	06.08.2004	tylko Konwencja Praska	świadectwa ukończenia szkół średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Białoruś	10.05.1974 (z ZSRR)	29.09.2005	tak – do 06.08.2004	świadectwa ukończenia szkół średnich i średnich zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Bośnia i Hercegowina	15.09.1978 (Jugosławia)	01.02.2006	nie	świadectwa ukończenia szkół podstawowych, średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych	uznanie równorzędności wykształcenia
Bułgaria	28.10.1977	24.07.2005	tak – do 06.08.2004	świadectwa ukończenia szkół średnich i średnich zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie i	uznanie równorzędności wykształcenia

				tytuły naukowe	
Chorwacja	15.09.1978 (Jugosławia)	24.01.2006	nie	świadczenia ukończenia szkół podstawowych, średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych	uznanie równorzędności wykształcenia
Czarnogóra	15.09.1978 (Jugosławia)	24.01.2006 (Fed. Serbii i Czarnogóry ¹⁹)	nie	świadczenia ukończenia szkół podstawowych, średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych	uznanie równorzędności wykształcenia
Czechy	16.12.1987 (Czechosłowacja)	01.11.2006	tak – do 19.10.2000	świadczenia ukończenia szkół średnich i średnich zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie i tytuły naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Estonia	07.06.1972 (Kon. Praska z ZSRR)	13.04.2006 (Protokół + Konwencja)	Protokół o tymczasowym uregulowaniu + Kon. Praska	świadczenia ukończenia szkół średnich i średnich zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie i tytuły naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Kazachstan	10.05.1974 (z ZSRR)	29.09.2005	tak – do 06.08.2004	świadczenia ukończenia szkół średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Kirgistan	07.06.1972 (z ZSRR)	06.08.2004	tylko Konwencja Praska	świadczenia ukończenia szkół średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia

Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna	07.06.1972	06.08.2004	tylko Konwencja Praska	świadczenia ukończenia szkół średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Kuba	07.06.1972	06.08.2004	tylko Konwencja Praska	świadczenia ukończenia szkół średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Litwa	07.06.1972 (z ZSRR)	23.06.1995	tylko Konwencja Praska	świadczenia ukończenia szkół średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Łotwa	07.06.1972 (Kon. Praska z ZSRR)	08.03.2006 (Protokół + Konwencja)	Protokół o tymczasowym uregulowaniu + Kon. Praska	świadczenia ukończenia szkół średnich i średnich zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Macedonia	15.09.1978 (Jugosławia)	08.02.2006	nie	świadczenia ukończenia szkół podstawowych, średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych	uznanie równorzędności wykształcenia
Mołdowa	10.05.1974 (z ZSRR)	06.10.2005	tak – do 06.08.2004	świadczenia ukończenia szkół średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Mongolia.	07.06.1972	06.08.2004	tylko Konwencja Praska	świadczenia ukończenia szkół średnich i zawodowych, dyplomy szkół	uznanie równorzędności wykształcenia

				wyższych, stopnie naukowe	
Rosja	10.05.1974 (z ZSRR)	21.09.2005	tak – do 06.08.2004	świadcstwa ukończenia szkół średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Rumunia	07.06.1972	06.08.2004	tylko Konwencja Praska	świadcstwa ukończenia szkół średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Serbia	15.09.1978 (Jugosławia)	24.01.2006 (Fed. Serbii i Czarnogóry ²⁰)	nie	świadcstwa ukończenia szkół podstawowych, średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych	uznanie równorzędności wykształcenia
Słowacja	16.12.1987 (Czechosłowacja)	01.11.2006	tak – do 06.08.2004	świadcstwa ukończenia szkół średnich i średnich zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie i tytuły naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Słowenia	15.09.1978 (Jugosławia)	24.01.2006	nie	świadcstwa ukończenia szkół podstawowych, średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych	uznanie równorzędności wykształcenia
Syria	22.09.1985	01.12.2006	nie	świadcstwa ukończenia szkół średnich, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Tadżykistan	10.05.1974	08.12.2005	nie	świadcstwa	uznanie

	(z ZSRR)			ukończenia szkół średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	równorzędności wykształcenia
Ukraina	07.06.1972 (Kon. Praska z ZSRR)	20.06.2006 (Protokół + Konwencja)	Protokół o tymczasowym uregulowaniu + Kon. Praska	świadczenia ukończenia szkół średnich i średnich zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie i tytuły naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Uzbekistan	07.06.1972 (Kon. Praska z ZSRR)	08.08.2004	tylko Konwencja Praska	świadczenia ukończenia szkół średnich i średnich zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Węgry	25.04.1980	24.07.2005	tak – do 06.08.2004	świadczenia ukończenia szkół podstawowych, średnich i zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Wietnam	07.06.1972	06.08.2004	tylko Konwencja Praska	świadczenia ukończenia szkół średnich i średnich zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia

Nostryfikacja w dalszym ciągu nie jest potrzebna w stosunku do, wystawionych na terenie państw wymienionych w tabeli 1, dokumentów świadczących o otrzymanym, przed datą utraty przez odpowiednią umowę obowiązującej mocy, wykształceniu oraz tytułach i stopniach naukowych. Nie dotyczy to jednak dyplomów oraz stopni naukowych otrzymanych w ww. państwach w przypadku lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta. Wówczas konieczna jest nostryfikacja nawet w przypadku, gdy odnośny dokument był wystawiony w okresie, obowiązywania umowy (patrz rozdz. IV.1).

I.4. Porozumienia przejściowe zawarte przez Polskę z Estonią, Łotwą i Ukrainą

Z trzema państwami Polska zawierała w 1992 r. porozumienia przejściowe. Ściślej, były to protokoły, które regulowały prawo w omawianej dziedzinie, aż do czasu zawarcia późniejszych umów. Obejmowały one Estonię, Łotwę i Ukrainę (patrz tabela 3). Protokoły określiły Konwencję Praską jako podstawę prawną regulacji w omawianej dziedzinie (do czasu ich wejścia w życie obowiązywało również porozumienie z b. ZSRR).

1. [Protokół między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Estońskiej o tymczasowym uregulowaniu zagadnienia wzajemnego uznawania równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych oraz szkół wyższych a także dokumentów o nadaniu stopni i tytułów naukowych](#), podpisany w Tallinie 2 lipca 1992 r.²¹
2. [Protokół między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Łotewskiej o tymczasowym uregulowaniu zagadnienia wzajemnego uznawania równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych oraz szkół wyższych a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych](#), sporządzony w Rydze dnia 1 lipca 1992 r.²²
3. [Protokół między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Ukrainy o tymczasowym uregulowaniu zagadnienia wzajemnego uznawania równoważności dokumentów ukończenia szkół średnich, szkół średnich zawodowych oraz szkół wyższych a także dokumentów o nadawaniu stopni i tytułów naukowych](#), sporządzonego w Warszawie dnia 18 maja 1992 r.²³

Tabela 3: Państwa, z którymi Polska po 1989 r. zawarła porozumienia przejściowe regulujące prawo w omawianej dziedzinie, aż do czasu zawarcia późniejszych umów

Państwa	Data podpisania umowy	Utrata obowiązującej mocy	Podstawa prawna protokołu	Zakres umowy	Ograniczenia w zakresie uznawalności
Estonia	02.07.1992	13.04.2006	Konwencja Praska	świadczenia ukończenia szkół średnich i średnich zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie i	uznanie równorzędności wykształcenia

21

nie publikowany;

22

nie publikowany;

23

nie publikowany;

				tytuły naukowe	
Łotwa	01.07.1992	08.03.2006	Konwencja Praska	świadczenia ukończenia szkół średnich i średnich zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie i tytuły naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia
Ukraina	18.05.1992	20.06.2006	Konwencja Praska	świadczenia ukończenia szkół średnich i średnich zawodowych, dyplomy szkół wyższych, stopnie i tytuły naukowe	uznanie równorzędności wykształcenia

Wszystkie dokumenty, które zostały wydane w okresie obowiązywania tych porozumień i spełniają, określone Konwencją Praską, warunki są nadal uznawane za równoważne z ich polskimi odpowiednikami - wyjątkiem są dyplomy lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii, architekta (patrz rozdz. IV.1).

I.5. Ustawy oraz rozporządzenia krajowe dotyczące nostryfikacji

Przepisy ogólne dotyczące uznawalności zagranicznego wykształcenia w Polsce są regulowane osobnymi aktami prawnymi, w zależności od jego poziomu lub uzyskanego stopnia naukowego. Są to:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (z późn. zmianami)²⁴. Podstawowe zapisy dotyczące uznawalności świadectw szkolnych zawarte są w art. 93 ww. ustawy (patrz rozdz. VII.1.1).
2. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – prawo o szkolnictwie wyższym (z późn. zmianami)²⁵, w której w art. 191a zawarte są ogólne przepisy dotyczące uznawalności zagranicznych okresów studiów, dyplomów oraz tytułów zawodowych (patrz rozdz. VII.1.2).
3. [Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki](#)²⁶. Podstawowe zapisy dotyczące uznawalności zagranicznych tytułów naukowych zawarte są w art. 24 ww. ustawy (patrz rozdz. VII.1.3).

24

Dz. U. z 2004 r. nr 256 poz. 2572 (tekst ujednolicony) z późn. zm.;

25

Dz. U. z 2012 r. poz. 572 (tekst ujednolicony) z późn. zm.;

26

Dz. U. z 2003 r. nr 65, poz. 595, z późn. zm.;

Przepisy szczegółowe regulujące nostryfikację świadectw, dyplomów oraz stopni naukowych uzyskanych za granicą zawierają rozporządzenia:

1. Rozporządzenie ministra edukacji i nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą²⁷ (patrz rozdz. VII.2.1).
2. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą²⁸ (patrz rozdz. VII.2.2).
3. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą²⁹ (patrz rozdz. VII.2.3).

Należy zwrócić uwagę, że, o ile przepisy ogólne powstawały w okresie, gdy Polska była jeszcze związana niektórymi umowami w sprawie uznawalności wykształcenia zawartymi przed 1989 r., to rozporządzenia zostały wydane już w okresie po wypowiedzeniu „starych” umów oraz wejściu Polski w struktury Unii Europejskiej. Przyjęcie unijnego prawa spowodowało z jednej strony możliwość zwolnienia z postępowania nostryfikacyjnego osób, których dyplomy pochodziły z państw – sygnatariuszy europejskich umów, z drugiej strony zamknęły możliwości posługiwania się dyplomem jako równoważnym dla części osób, które dotychczas podlegały rozwiązaniom zawartym w „starych” umowach. Dotyczyło to przypadków tzw. zawodów regulowanych: lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta (patrz rozdz. IV.1).

I.6. Zmiany w podejściu do wzajemnego uznawania dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacjiwynikłe z przyjęcia prawa wspólnotowego

Wraz z wchodzeniem w struktury Unii Europejskiej Polska przejmowała dotychczasowy dorobek prawny tej organizacji. Jednym z podstawowych aktów, obok [Traktatu o Unii Europejskiej](#), przyjętego prawa pierwotnego UE jest **Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej**³⁰ (TFUE) (). Na podłożu ogólnej zasady funkcjonowania wspólnoty: „zapewniony swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału” (art. 26 TFUE) opierają się zalecenia dotyczące: „wzajemnego

27

Dz. U. z 2006 r. nr 63 poz. 443;

28

Dz. U. z 2011 r. nr 196 poz. 1168;

29

Dz. U. z 2011 r. nr 179 poz. 106;

30

Dz. Urz. UE 2012 C 326, s. 1. (tekst ujednolicony) - prawo pierwotne stowarzyszenia funkcjonujące wcześniej pod nazwami: [Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą](#) (1958–1993) oraz [Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską](#) (1993–2009);

uznawania dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji” (art. 53 p. 1 TFUE) oraz tzw. zawodów regulowanych (art. 53 p. 2 TFUE), (patrz rozdz. VII.3.1).

Zapisy zawarte w TFUE zostały doprecyzowane w dwóch następujących aktach prawnych: **Konwencji o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim**, sporządzonej w Lizbonie dnia 11 kwietnia 1997 r.³¹ (tzw. Konwencja lizbońska) ratyfikowanej przez RP 17 marca 2004 r. (patrz rozdz. VII.3.2) oraz **Dyrektywie 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady** z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (patrz rozdz. VII.3.3)³².

Dyrektywa 2005/36/WE została wdrożona do polskiego prawa [ustawą z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich UE](#)³³. Konieczność jej wdrożenia spowodowała też zmiany w ustawach dotyczących: lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta oraz wydanie odpowiednich obwieszczeń (patrz rozdz. IV oraz VII.4.2).

II. Uznawalność świadectw ukończenia szkół średnich, zawodowych oraz innych świadectw szkolnych uzyskanych za granicą

II.1. Regulacje prawne dotyczące uznawalności świadectw szkolnych i maturalnych uzyskanych za granicą

Podstawowe akty prawne, które regulują zasady uznawania świadectw szkolnych i maturalnych uzyskanych za granicą zawarte są w:

1. Art. 93 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³⁴;
2. Rozporządzeniu ministra edukacji i nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą³⁵;

31

Dz. U. z 1996 r. nr 233, poz. 2339;

32

Dz. Urz. UE 2005 L 255, s. 22 (z późn. zmianami);

33

Dz. U. z 2008 r. nr 63 poz. 394 (z późn. zmianami);

34

Dz. U. z 2004 r. nr 256 poz. 2572 (tekst ujednolicony) z późn. zm.;

35

Dz. U. z 2006 r. nr 63 poz. 443;

3. Konwencji znoszącej wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych, sporządzonej w Hadze dnia 5 października 1961 r, (tzw. Konwencja haska apostille)³⁶.

W artykule 93 ustawy o systemie oświaty przedstawione są dwie podstawowe drogi uznania zagranicznych świadectw szkolnych i maturalnych:

1. „Świadectwa szkolne oraz świadectwa maturalne uzyskane za granicą uznaje się za równorzędne świadectwom ukończenia odpowiednich szkół publicznych i świadectwom dojrzałości określonym w ustawie, na zasadach przewidzianych w umowach międzynarodowych.” (ust. 1);
2. „W razie braku odpowiednich umów międzynarodowych świadectwa, o których mowa w ust. 1, mogą być w drodze nostryfikacji uznane za równorzędne odpowiednim świadectwom określonym w ustawie, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.” (ust. 2).

Zgodnie z ust. 1 § 1 rozporządzenia ministra edukacji i nauki w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą określone są w nim: „warunki i tryb nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą oraz rodzaje świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą, które uznaje się za równorzędne ze świadectwami określonymi w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, bez obowiązku przeprowadzania nostryfikacji”.

Legalizacji większości dokumentów w państwach – stronach Konwencji Haskiej (weszła ona w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej 14 sierpnia 2005 r.) dokonuje się poprzez dołączenie apostille. Jest to jedyna „czynność poprzez którą przedstawiciel dyplomatyczny lub urzędnik konsularny państwa, w którym dokument ma być przedłożony, poświadczają autentyczność podpisu, charakter, w jakim działała osoba podpisująca dokument i, w razie potrzeby, tożsamość pieczęci lub stempla, którym jest on opatrzony”³⁷.

II.2. Rodzaje świadectw, w stosunku do których nie ma obowiązku przeprowadzenia nostryfikacji

- I. Zgodnie z § 10 rozporządzenia ministra edukacji i nauki w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą:
  - **dyplomy IB** (*International Baccalaureate*), wydawane przez organizację International Baccalaureate Organization w Genewie;
  - **dyplomy EB** (*European Baccalaureate*), wydawane przez Szkoły Europejskie zgodnie z Konwencją sporządzoną w Luksemburgu dnia 21 czerwca 1994 r. o statusie Szkół Europejskich,

---

36

Dz. U. z 2005 r. Nr 112, poz. 938 i 939;

37

wg art. 2 i 3 Konwencji haskiej apostille;

są uważane za równorzędne polskiemu świadectwu dojrzałości i nie podlegają nostryfikacji (patrz rozdz. V.2.1).

II. Nie ma potrzeby przeprowadzania nostryfikacji określonych rodzajów świadectw szkolnych w przypadku, gdy:

1. Świadectwa te są objęte zasadą równorzędności wykształcenia zgodnie z obowiązującymi obecnie umowami międzynarodowymi. Przykładem są tu umowy z:

Czechami – „*świadectwo dojrzałości* uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej i *świadectwo egzaminu maturalnego* uzyskane w Republice Czeskiej uznaje się za równoważne oraz dające prawo do ubiegania się o przyjęcie do szkół wyższych w państwie każdej z Umawiających się Stron, ...”³⁸;

Słowacją – „*świadectwo dojrzałości* uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej i *świadectwo egzaminu maturalnego* uzyskane w Republice Słowackiej uznaje się za równoważne oraz dające prawo do ubiegania się o przyjęcie do szkół wyższych w państwie każdej z Umawiających się Stron”³⁹;

Libią – równoważność świadectw ukończenia szkoły podstawowej, szkoły ogólnokształcącej oraz liceów technicznych, zawodowych i specjalistycznych w Libii z świadectwami ukończenia odpowiadających im szkół w Polsce⁴⁰.

2. Gdy zgodnie z obowiązującymi obecnie umowami międzynarodowymi posłużenie się nimi ma na celu ubiegania się o przyjęcie na studia w szkołach wyższych (uznanie do celów akademickich). Przykładem są tu umowy z:

Austrią – „*świadectwa dojrzałości* oraz inne świadectwa wystawione w Rzeczypospolitej Polskiej lub w Republice Austrii, upoważniające do ubiegania się o przyjęcie na studia w Rzeczypospolitej Polskiej lub w Republice Austrii, stanowią dla drugiej Strony podstawę ubiegania się o przyjęcie na studia”⁴¹;

Białorusią - „*świadectwa dojrzałości* wydawane w Rzeczypospolitej Polskiej oraz *świadectwa o średnim wykształceniu ogólnym, dyplomy o wykształceniu zawodowo-technicznym i średnim specjalistycznym*, wydawane w Republice Białorusi, stanowią podstawę do ubiegania się o przyjęcie na studia w szkołach wyższych obu stron”⁴²;

38

wg art. 2 Umowy z 16 stycznia 2006 r.;

39

art. 2 Umowy z 18 lipca 2005 r.;

40

wg art. 2,3,4 Porozumienia z 8 września 1987 r.;

41

art. 5, ust. 1 Umowy z 23 stycznia 1995 r.

42

Francją – „*świadcetwa dojrzałości* wydawane w Rzeczypospolitej Polskiej i *diplôme de baccalauréat* wydawany w Republice Francuskiej, uprawniają do ubiegania się o wstęp na studia pierwszego stopnia oraz jednolite studia magisterskie w uczelniach w Rzeczypospolitej Polskiej oraz studia wyższe *licence* i kształcenia w klasach przygotowawczych do *grandes écoles* (CPGE) w uczelniach w Republice Francuskiej”⁴³;

Litwą - „*świadcetwa dojrzałości* lub dokumenty uznane za równoważne w Rzeczypospolitej Polskiej oraz *brandos atestatas* lub dokumenty uznane za równoważne w Republice Litewskiej uprawniają do ubiegania się o przyjęcie na studia na uczelniach Państwa drugiej Umawiającej się Strony”⁴⁴;

Ukrainą – „*świadcetwa dojrzałości* wydane w Rzeczypospolitej Polskiej oraz *świadcetwa o pełnym wykształceniu średnim* wydane na Ukrainie uprawniają do ubiegania się o przyjęcie na studia w szkole wyższej państwa drugiej Strony”⁴⁵.

Możliwość użycia świadectw uzyskanych w ww. państwach na podstawie obowiązujących umów jedynie do kontynuacji wykształcenia nie oznacza jednak urzędowego uznania ich równoważności z polskimi odpowiednikami. W tym celu konieczne jest przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego.

Gdy świadectwa szkolne, wydane zostały w państwie, w okresie, w którym miały jeszcze moc obowiązującą umowy dwustronne, wypowiedziane już obecnie przez Polskę (patrz rozdz. 1.3). Świadectwa takie są równoważne ich polskim odpowiednikom. Pamiętać należy, że umowy te obejmowały różny obszar uznania równoważności wykształcenia, w zakresie szkół średnich, zawodowych a nawet niektóre z nich - podstawowych.

IV. W zasadzie nie podlegają nostryfikacji zagraniczne **świadectwa promocyjne** (ukończenia danej klasy lub danego semestru, tj. wydawane w toku edukacji). Decyzję o przyjęciu do odpowiedniej klasy (na odpowiedni semestr) opartą na podstawie świadectw promocyjnych podejmuje dyrektor szkoły.

II.3. Dokumenty, które składane są do Kuratorium Oświaty w celu nostryfikacji świadectw szkolnych

Zgodnie z § 2 rozporządzenia ministra edukacji i nauki w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą: **„Nostryfikacji świadectw uzyskanych za granicą dokonuje kurator oświaty,**

---

art. 2, ust. 1 Umowy z 12 grudnia 2005 r.;

43

art. 4, ust. 1 Umowy z 28 maja 2008 r.;

44

art. 2, ust. 1 Umowy z 9 marca 2005 r.;

45

art. 2, Umowy z 20 czerwca 2006 r.;

właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o nostryfikację, a w przypadku braku takiego miejsca — kurator oświaty właściwy ze względu na siedzibę instytucji, w której osoba zamierza złożyć świadectwo uzyskane za granicą, ...”. W cytowanym rozporządzeniu podane są wymagania dotyczące procesu uczenia konieczne do uzyskania nostryfikacji świadectwa. W przypadku ich spełnienia osoba zainteresowana otrzymuje **zaświadczenie stwierdzające równorzędność świadectwa z polskim odpowiednikiem** (zaświadczenie to jest ważne tylko łącznie z oryginałem lub duplikatem nostryfikowanego świadectwa).

W celu wydania przez Kuratora Oświaty zaświadczenia nostryfikacyjnego osoba zainteresowana winna złożyć następujące dokumenty⁴⁶:

1. Wniosek o przeprowadzenie nostryfikacji z oświadczeniem, że świadectwo to nie stanowiło dotychczas przedmiotu postępowania nostryfikacyjnego w Polsce;
2. Oryginał lub duplikat świadectwa uzyskanego za granicą, zalegalizowany lub opatrzony apostille;
3. Tłumaczenie na język polski świadectwa wydanego w języku obcym;
4. **Kserokopię** dokumentu tożsamości (strona ze zdjęciem i danymi osobowymi).

Oprócz wyszczególnionych powyżej dokumentów podstawowych mogą być potrzebne dodatkowe, w zależności od rodzaju świadectwa i/lub sposobu załatwiania sprawy⁴⁷:

5. Potwierdzenie, że świadectwo uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe do każdego typu szkół wyższych w kraju wydania świadectwa, jeśli ubiega się o nostryfikację świadectwa maturalnego, na którym nie ma takiej adnotacji;
6. **Tłumaczenie na język polski**, jeśli ww. potwierdzenie sporządzono w języku obcym;
7. Dokument przedstawiający przebieg kształcenia, obejmujący wykaz zajęć edukacyjnych, liczbę godzin przeznaczonych na ich realizację i uzyskane z nich oceny (w przypadku świadectw ukończenia za granicą szkół średnich, które nie dają uprawnienia do ubiegania się o przyjęcie na studia);
8. Upoważnienie do występowania w imieniu osoby ubiegającej się o nostryfikację, jeżeli udziela ona pełnomocnictwa.

46

opracowano na podstawie strony internetowej Kuratorium Oświaty w Rzeszowie;

47

Jak wyżej;

III. Uznawanie dyplomów ukończenia studiów wyższych oraz stopni i tytułów naukowych uzyskanych za granicą

III.1. Regulacje prawne dotyczące uznawalności zagranicznych dyplomów ukończenia studiów wyższych oraz stopni i tytułów naukowych

Podstawowe akty prawne regulujące zasady uznawania zagranicznych dyplomów wyższych uczelni:

1. Art. 191a. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym⁴⁸;
2. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą⁴⁹;

Podstawowe akty prawne które regulują zasady uznawania stopni i tytułów naukowych uzyskanych za granicą oraz stopni i tytułach w zakresie sztuki:

3. Art. 24. [ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki](#)⁵⁰;
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą⁵¹;

Ogólną zasadą postępowania nostryfikacyjnych, zarówno w przypadku zagranicznych dyplomów ukończenia studiów, jak i uznania uzyskanych za granicą stopni naukowych jest to, że toczą się one na poziomie jednostek organizacyjnych uprawnionych do nadawania stopnia doktora (nostryfikacja dyplomu) lub doktora habilitowanego (nostryfikacja stopnia naukowego lub stopnia w zakresie sztuki). Takimi jednostkami organizacyjnymi są z reguły wydziały (lub ich odpowiedniki) określonych uczelni, placówek naukowych PAN i instytutów naukowych, w których zatrudniona jest kadra naukowa o składzie spełniającym przynajmniej pewne minima określone w art. 6 ust. 1 (uprawnienia do nadawania stopnia doktora) lub art. 6 ust. 2 (uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego) ustawy [o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki](#). Ciałem uprawnionym do określania, weryfikowania oraz publikowania wykazu jednostek organizacyjnych uprawnionych do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego jest

---

48

Dz. U. z 2012 r. poz. 572 (tekst ujednolicony) z późn. zm.;

49

Dz. U. z 2011 r. nr 196 poz. 1168

50

Dz. U. z 2003 r. nr 65, poz. 595, z późn. zm.;

51

Dz. U. z 2011 r. nr 179 poz. 106;

Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów. Czyni to na podstawie art. 7 ust. 2 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Wykaz takich jednostek jest na bieżąco przez CKdSSiT aktualizowany. Ostatnim opublikowanym w M.P. było Obwieszczenie Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów z dnia 31 maja 2010 r. w sprawie wykazu jednostek organizacyjnych uprawnionych do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego wraz z określeniem nazw nadawanych stopni⁵² (obwieszczenie to zastąpiło poprzednio obowiązujące, wydane przez Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów dnia 11 kwietnia 2007 r.⁵³).

5.

6.

Jeżeli dyplom ukończenia studiów wyższych lub dokument potwierdzający nadanie stopnia naukowego został wydany w kraju - stronie Konwencji Haskiej⁵⁴, jego legalizacja ogranicza się do dołączenia apostille przez odpowiedniego polskiego przedstawiciela dyplomatycznego lub urzędnika konsularnego.

III.2. Warunki, w których dyplomy lub stopnie i tytuły naukowe zagranicznych wyższych uczelni nie muszą podlegać procesowi nostryfikacyjnemu

I. **Zwolnienie** z nostryfikacji dotyczące dokumentów wydanych w **państwie członkowskim Unii Europejskiej**, państwie członkowskim **Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)** lub państwie członkowskim **Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)** – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym

1. Dyplomy ukończenia studiów wyższych „wydane przez uprawnioną uczelnię działającą w systemie szkolnictwa wyższego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, potwierdzający ukończenie: .... (ust. 1,2,3,4 art. 191a ustawy – prawo o szkolnictwie wyższym), (patrz rozdz. VII.1.2);

2. Stopień naukowy lub stopień w zakresie sztuki nadany przez uznaną instytucję posiadającą uprawnienie do jego nadawania działającą w państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Organizacji

---

52

M.P. z 2010 r., nr 46, poz. 643;

53

M. P. z 2007 r., nr 41, poz. 462;

54

Dz. U. z 2005 r., nr 112, poz. 938 i 939;

Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, jest równoważny ze stopniem naukowym lub stopniem w zakresie sztuki, o których mowa w ustawie. ... (ust. 1 i 2 art. 24 ustawy [o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki](#)), (patrz rozdz VII.1.3);

3. Stopień doktora przyznany przez Europejski Instytut Uniwersytecki, zgodnie z Konwencją powołującą Europejski Instytut Uniwersytecki, sporządzoną we Florencji dnia 19 kwietnia 1972 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 150, poz. 1236) jest równoważny z odpowiednim polskim stopniem doktora⁵⁵.

II. Nie ma potrzeby przeprowadzania nostryfikacji dyplomów i stopni naukowych, także wówczas, gdy:

1. **Dyplomy i stopnie naukowe objęte są zasadą równorzędności wykształcenia** zgodnie z obowiązującymi obecnie umowami międzynarodowymi. Przykładem są tu umowy z:

Czechami - równoważność obejmuje tu dyplomy szkół wyższych potwierdzające nadanie tytułu zawodowego „*bacalář*” (w skrócie „Bc”) lub *bacalář umění* (w skrócie „BcA”), polskie odpowiedniki to *licencjat* oraz *inżynier*⁵⁶; dyplomy szkół wyższych potwierdzające ukończenie studiów magisterskich⁵⁷; dyplomy potwierdzające nadanie tytułów akademickich *doktor* lub *doktor teologie*, oraz dyplomy potwierdzające nadanie stopnia naukowego *kandydat věd*”, polskie odpowiedniki: *doktor*, *doktor sztuki*; dyplomy i zaświadczenia o przyznaniu kwalifikacji I stopnia w zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych⁵⁸; dyplomy nadania stopnia naukowego *doktor věd* lub tytułu *docent*, polskie odpowiedniki: *doktor habilitowany*, *doktor habilitowany sztuki*, dyplomy i zaświadczenia o przyznaniu kwalifikacji II stopnia w zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych⁵⁹; dokumenty

---

55

Art. 24, ust. 4 [Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki](#);

56

Art. 4, ust 1 Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskiej o wzajemnym uznawaniu okresów studiów oraz równoważności dokumentów o wykształceniu i nadaniu stopni i tytułów uzyskanych w Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Czeskiej;

57

Art. 5, ust. 1 ww. umowy;

58

Art. 6, ust. 1 ww. umowy;

59

Art. 7 ww. umowy;

potwierdzające nadania tytułu *profesor*, polskimi odpowiednikami są tytuły naukowe: *profesor* i *profesor sztuki*⁶⁰.

Słowacją - równoważność obejmuje dyplomy szkół wyższych potwierdzające nadanie tytułu zawodowego „*bacalář*” (w skrócie „Bc”), polskie odpowiedniki to *licencjat* oraz *inżynier*⁶¹; dyplomy szkół wyższych potwierdzające ukończenie studiów magisterskich⁶²; dyplomy potwierdzające nadanie tytułów akademickich *doktor (philosophiae doctor*, w skrócie „PhDr”) lub tytułu akademickiego *doctor umienia (artis doctor*, w skrócie „ArtD”), polskie odpowiedniki: *doktor*, *doktor sztuki*⁶³; dokumenty nadania tytułu naukowo-pedagogicznego lub artystyczno - pedagogicznego docent (w skrócie: „doc.”) oraz dyplomy o nadaniu stopnia naukowego *doktor vied* (w skrócie „DrSc.”), polskie odpowiedniki: doktor habilitowany, doktor habilitowany sztuki⁶⁴; dokumenty nadania tytułu naukowo - pedagogicznego lub artystyczno - pedagogicznego profesor (w skrócie: „prof.”), polskimi odpowiednikami są tytuły naukowe profesora i profesora sztuki⁶⁵;

Libią – równoważność obejmuje stopień naukowy doktora⁶⁶;

2. Gdy zgodnie z obowiązującymi obecnie umowami międzynarodowymi posłużenie się nimi ma na celu ubiegania się o przyjęcie na studia w szkołach wyższych (dotyczy to także studiów podyplomowych i doktoranckich) - **uznanie do celów akademickich**. Przykładem są tu umowy z:

- Austrią⁶⁷;

60

Art. 8 ww. umowy;

61

Art. 4, Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Słowackiej o wzajemnym uznawaniu okresów studiów oraz równoważności dokumentów o wykształceniu i nadaniu stopni i tytułów uzyskanych w Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Słowackiej;

62

Art. 5, ust. 1 ww. umowy;

63

Art. 6, ust. 1 ww. umowy;

64

Art. 7 ww. umowy;

65

Art. 8 ww. umowy;

66

Art. 8 Porozumienia między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Libijską Arabską Dżamahiriją Ludowo-Socjalistyczną o wzajemnym uznawaniu studiów, świadectw, dyplomów i Stopni naukowych;

67

- Białorusią⁶⁸;
- Francją⁶⁹;
- Litwą⁷⁰;
- Libią (na poziomie libijskich dyplomów ukończenia studiów inżynierskich *bachelor of science*, dyplomów jednorocznych uzupełniających studiów magisterskich, dyplomów ukończenia studiów w dziedzinach humanistycznych *licence*, dyplomów ukończenia studiów magisterskich⁷¹;
- Niemcami⁷²;
- Ukrainą⁷³.

Możliwość użycia dyplomów w ww. państwach na podstawie obowiązujących umów jedynie do kontynuacji wykształcenia nie oznacza jednak urzędowego uznania ich równoważności z polskimi odpowiednikami. W tym celu konieczne jest przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego.

III. Gdy dyplomy oraz stopnie naukowe, wydane zostały w państwie, w okresie, w którym miały jeszcze moc obowiązującą umowy dwustronne, wypowiedziane już obecnie przez Polskę (patrz rozdz. 1.3). Pamiętać należy, że nie dotyczy to dyplomów pielęgniarstwa, położnej, farmaceuty, architekta (patrz rozdz. IV.1).

[Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Austrii o ekwiwalencji w szkolnictwie wyższym](#); Dz. U. z 1996 r. Nr 39, poz. 169 i 170;

68

Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem [Republiki Białorusi](#) o uznaniu ekwiwalencji w szkolnictwie wyższym, równoważności stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki; M.P. 2006 nr 26 poz. 288;

69

Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem [Republiki Francuskiej](#) oraz Załącznik o wzajemnym uznawaniu dokumentów uprawniających do wstępu na studia wyższe, okresów studiów, dyplomów, tytułów i stopni; M.P. 2009 nr 23 poz. 299;

70

Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem [Republiki Litewskiej](#) o wzajemnym uznawaniu dokumentów uprawniających do podejmowania studiów wyższych oraz uznawaniu okresów studiów, tytułów zawodowych, stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki; [M.P. 2005 nr 71 poz. 979](#);

71

Art. 5 i 7 Porozumienia między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Libijską Arabską Dżamahiriją Ludowo-Socjalistyczną o wzajemnym uznawaniu studiów, świadectw, dyplomów i Stopni naukowych;

72

Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem [Republiki Federalnej Niemiec](#) o uznaniu ekwiwalencji w szkolnictwie wyższym; Dz. U. z 1998 r. nr 92, poz. 584;

73

Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Gabinetem Ministrów [Ukrainy](#) o wzajemnym uznawaniu akademickim dokumentów o wykształceniu i równoważności stopni; M.P. 2006 nr 79 poz. 783;

IV. Szczególne przypadki zwolnień z procesu nostryfikacyjnego:

1. „Dyplom uzyskany za granicą potwierdzający ukończenie studiów wyższych, na które osoba została skierowana zgodnie z przepisami określającymi warunki kierowania osób za granicę w celach naukowych, dydaktycznych i szkoleniowych oraz szczególne uprawnienia tych osób, uznaje się bez przeprowadzania postępowania nostryfikacyjnego”⁷⁴.
2. Rada rozpatrująca wnioski o uznanie stopnia naukowego: „w drodze uchwały, może zwolnić z postępowania nostryfikacyjnego osobę, która ubiega się w tej jednostce organizacyjnej o wszczęcie postępowania habilitacyjnego i posiada stopień naukowy uzyskany w państwie — stronie Konwencji Lizbońskiej”⁷⁵.

III.3. Procedura nostryfikacji dyplomów zagranicznych wyższych uczelni

Zgodnie z § 2 p.3 oraz § 3.1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą, za przeprowadzenie procesu nostryfikacyjnego odpowiedzialna jest: „rada jednostki organizacyjnej uczelni, uprawnionej do nadawania stopnia doktora określonej dziedziny nauki lub dziedziny sztuki, prowadząca kształcenie w obszarze studiów wyższych, którego ukończenie potwierdza dyplom uzyskany za granicą”. W art. 191a. ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym wyszczególniono wymagania odnośnie toku studiów zagranicznych, w wyniku których uzyskany został dyplom, aby zostało potwierdzone posiadanie odpowiedniego stopnia wykształcenia oraz uprawnień w RP. Wnioskujący składa do rady następujące dokumenty:

1. Wniosek o wszczęcie postępowania nostryfikacyjnego;
2. Oryginał **dyplomu** uzyskanego za granicą (do wglądu);
3. Kopie dokumentów pozwalających ocenić przebieg i czas trwania studiów (np. wykaz przedmiotów i ocen, indeks);
4. Oświadczenie, że dyplom, o którego nostryfikację się ubiega, nie stanowił przedmiotu postępowania nostryfikacyjnego przeprowadzonego przez inną radę.

Dodatkowo rada może:

5. zażądać tłumaczenia na język polski przekładanych dokumentów (sporządzonego przez tłumacza przysięgłego lub tłumaczenia poświadczonego przez właściwego konsula RP);

74

§ 9. ust. 1. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą;

75

§ 8. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą;

6. podjąć uchwałę, w **przypadku stwierdzenia różnic w programie lub czasie trwania studiów**, o konieczności uzupełnienia przez wnioskodawcę **brakujących egzaminów**, określając warunki i terminy ich przeprowadzenia oraz wysokość opłat pobieranych za przeprowadzenie tych egzaminów.

Postępowanie nostryfikacyjne kończy uchwała rady w sprawie (§ 6 ust. 1, p.1 i 2 Rozporządzenia z 1 września 2011 r.):

1. „uznania dyplomu za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych i tytułem zawodowym albo
2. odmowy uznania dyplomu za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych i tytułem zawodowym”.

III.4. Procedura nostryfikacji uzyskanych za granicą stopni i tytułów naukowych oraz stopni i tytułów w zakresie sztuki

Zgodnie z § 2 p.3 oraz § 3.1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą, za przeprowadzenie procesu nostryfikacyjnego stopnia naukowego uzyskanego za granicą odpowiedzialna jest „rada jednostki organizacyjnej posiadająca uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego określonej dziedziny nauki lub stopnia doktora habilitowanego określonej dziedziny sztuki, w zakresie dyscypliny naukowej lub artystycznej, której dotyczy stopień naukowy”. Wnioskujący składa do rady następujące dokumenty:

1. Wniosek o wszczęcie postępowania nostryfikacyjnego;
2. Oryginał **dyplomu** uzyskanego za granicą potwierdzającego uzyskanie stopnia naukowego (do wglądu);
  - a. Kopię rozprawy doktorskiej w przypadku ubiegania się o uznanie stopnia naukowego za równoważny z polskim stopniem naukowym doktora lub
  - b. kopie dokumentów potwierdzających osiągnięcia naukowe w przypadku ubiegania się o uznanie stopnia naukowego za równoważny z polskim stopniem naukowym doktora habilitowanego.
3. Kopię dyplomu ukończenia studiów wyższych lub dyplomu potwierdzającego uzyskanie stopnia naukowego, na podstawie którego kandydat wszczął procedurę uzyskania stopnia naukowego, o którego uznanie się ubiega.
4. Oświadczenie, że stopień naukowy, o którego nostryfikację się ubiega, nie stanowił przedmiotu postępowania nostryfikacyjnego przeprowadzonego przez inną radę

Dodatkowo rada może:

5. zażądać tłumaczenia na język polski przekładanych dokumentów (sporządzonego przez tłumacza przysięgłego lub tłumaczenia poświadczonego przez właściwego konsula RP);
6. podjąć uchwałę, **o konieczności recenzji rozprawy doktorskiej albo dokumentów potwierdzających osiągnięcia naukowe**, stanowiących podstawę uzyskania stopnia naukowego..

Postępowanie nostryfikacyjne kończy uchwała rady w sprawie (§ 6 ust. 1, p.1 i 2 rozporządzenia z 8 sierpnia 2011 r.):

1. „uznania stopnia naukowego za równoważny z odpowiednim polskim stopniem naukowym lub stopniem w zakresie sztuki albo
2. odmowy uznania stopnia naukowego za równoważny z odpowiednim polskim stopniem naukowym lub stopniem w zakresie sztuki”.

IV. Dyplomy oraz kwalifikacje zawodowe w przypadku zawodów regulowanych

IV.1. Uznawalność dyplomów: lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta

Zgodnie z § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą: „Dyplom uzyskany na kierunku przygotowującym do zawodu lekarza, lekarza dentysty, pielęgniarki, położnej, farmaceuty, lekarza weterynarii lub architekta podlega nostryfikacji, z zastrzeżeniem przepisów o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej”.

Do czasu wejścia Polski do Unii Europejskiej dyplomy ukończenia studiów (w niektórych specjalnościach szkół średnich) w zakresie specjalizacji lekarskich, weterynaryjnych, a także dyplomów pielęgniarki, położnej, farmaceuty, architekta było honorowane na zasadzie obowiązujących wówczas umów. Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 nakłada obowiązek harmonizacji kształcenia w ww. zawodach. Osoby posiadające dokument potwierdzający kwalifikacje na wykonywanie zawodu lekarza, lekarza dentysty, pielęgniarki, położnej, farmaceuty, lekarza weterynarii lub architekta, który nie został uzyskany w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej, mogą go wykonywać pod warunkiem spełnienia minimalnych wymogów w zakresie wykształcenia określonych w dyrektywie. W takim przypadku konieczne jest postępowanie nostryfikacyjne. Zgodnie z oświadczeniem, Ministerstwo Zdrowia oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego nie wydają zaświadczeń o równoważności dyplomów lekarzy, lekarzy dentystów, farmaceutów, pielęgniarek, położnych, lekarzy weterynarii oraz architektów uzyskanych w państwach, z którymi Polska była związana dwustronnymi lub wielostronnymi umowami o wzajemnej uznawalności wykształcenia. Uznawane są dokumenty potwierdzające wykształcenie, stopnie i tytuły naukowe wydane w okresie obowiązywania tych umów, gdyż nie stoi to w sprzeczności z przyjętym przez Polskę prawem wspólnotowym.

IV.2. Uznawalność kwalifikacji zawodowych: lekarza, lekarza dentysty, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta

Uznanie kwalifikacji w zawodach: lekarz, lekarz dentysta, weterynarz, pielęgniarka, położna, farmaceuta, architekt następuje na podstawie ustaw sektorowych przyjętych dla każdego zawodu z osobna. Są to:

1. Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty⁷⁶;
2. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej⁷⁷ ;
3. Ustawa z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich⁷⁸;
4. Ustawa z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych⁷⁹;
5. Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa⁸⁰.

Po wydaniu ustawy te były wielokrotnie modyfikowane (m.in. w celu ich dostosowania do unijnych rozwiązań dotyczących uznawalności kwalifikacji zawodowych). Jedynie obowiązująca obecnie ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej zawierała, wraz z jej wydaniem, odpowiednie załączniki z wykazami tytułów pielęgniarek oraz tytułów położnych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) — stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz Konfederacji Szwajcarskiej. Spisy takie zawierają:

- porównanie tytułów odpowiadających sobie kwalifikacji zawodowych;
- wykazy dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających posiadanie formalnych kwalifikacji do wykonywania zawodu wraz z wykazami organów je przyznających.

Są one uzupełniane wraz z rozszerzaniem UE. Zmiany regulowane są poprzez odpowiednie załączniki do samych ustaw lub obwieszczeń wydawanych na poziomie ministerstw odpowiedzialnych za działalność odpowiednich korporacji zawodowych. Są to:

1. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wykazu dyplomów, świadectw i innych dokumentów poświadczających formalne kwalifikacje w zakresie specjalizacji medycznych lekarza i lekarza dentysty będącego obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym

---

76

Dz. U. z 2011 r. nr 277, poz. 1634 (z późn. zmianami);

77

Dz. U. z 2011 r. nr 174, poz. 1039 (z późn. zmianami);

78

Dz. U. z 2008 r. nr 136, poz. 856 (z późn. zmianami);

79

Dz. U. z 2009 r. nr 93, poz. 767 (z późn. zmianami);

80

Dz. U. z 2013 r., poz. 932 (z późn. zmianami);

- Handlu (EFTA)– strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej⁸¹ -
2. obwieszczenie to zastąpiło poprzednio obowiązujące - wydane przez Ministra Zdrowia dnia 9 marca 2007 r.⁸²).
- 2.Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wykazu dyplomów, świadectw i innych dokumentów poświadczających formalne kwalifikacje do wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentystry przez obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej⁸³ - obwieszczenie to zastąpiło poprzednio obowiązujące - wydane przez Ministra Zdrowia dnia 9 marca 2007 r.⁸⁴)
3. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wykazu specjalności lekarskich uzyskiwanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i Konfederacji Szwajcarskiej; które odpowiadają specjalnościom uzyskiwanym w Rzeczypospolitej Polskiej⁸⁵
- obwieszczenie to zastąpiło poprzednio obowiązujące - wydane przez Ministra Zdrowia dnia 14 lipca 2011 r.⁸⁶)
4. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 28 czerwca 2013 r. w sprawie wykazu dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających posiadanie formalnych kwalifikacji do wykonywania zawodu pielęgniarstwa, położnej przez obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i Konfederacji Szwajcarskiej⁸⁷.

81

M.P. z 2013 r., poz. 568;

82

M.P. z 2007 r., nr 22, poz. 251;

83

M.P. z 2013 r., poz. 567;

84

M.P. z 2007 r., nr 22, poz. 250;

85

M.P. z 2013 r., poz. 553;

86

M.P. nr 70, poz. 694;

87

M.P. z 2013 r., poz. 590;

5. - obwieszczenie to zastąpiło poprzednio obowiązujące, wydane przez Ministra Zdrowia dnia 22 grudnia 2011 r.⁸⁸.
6. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wykazu dyplomów, świadectw i innych dokumentów wydanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)– stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i Konfederacji Szwajcarskiej, potwierdzających posiadanie kwalifikacji do wykonywania w Rzeczypospolitej Polskiej zawodu farmaceuty przez obywateli tych państw⁸⁹.
7. - obwieszczenie to zastąpiło poprzednio obowiązujące, wydane przez Ministra Zdrowia dnia 18 marca 2009 r.⁹⁰)
8. Obwieszczenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 20 sierpnia 2013 r. w sprawie wykazu dyplomów i innych dokumentów wydawanych przez inne niż Rzeczypospolita Polska państwa członkowskie Unii Europejskiej, Konfederację Szwajcarską, państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, potwierdzających posiadanie kwalifikacji do wykonywania zawodu architekta oraz terminów, w których odbywało się kształcenie⁹¹ -
9. obwieszczenie to zastąpiło poprzednio obowiązujące - wydane przez Ministra Infrastruktury dnia 18 lutego 2009 r.⁹²

IV.3. Uznawalność kwalifikacji zawodowych prawnika i radcy prawnego

Podstawę prawną do uznania na terenie RP kwalifikacji zawodowych prawnika i radcy prawnego uzyskanych za granicą, stanowi ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej⁹³. W chwili wydania tego aktu prawnego ustawodawca

---

88

M.P. z 2012 r., poz. 15;

89

M.P. z 2013 r., poz. 566;

90

M.P. z 2009 r., nr 17, poz. 226;

91

M.P. z 2013 r., poz. 757

92

M.P. z 2009 r., nr 15, poz. 191;

93

Dz. U. z 2002 r., nr 126 poz. 1069 (z późn. zmianami);

artykułem 51 przewidywał już potrzebę modyfikacji prawa, związaną z wejściem Polski w struktury Unijne. ,⁹⁴. Dodatkowo, ustawa, zawiera dwa załączniki:

- wykaz tytułów zawodowych uzyskanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej odpowiadających zawodowi adwokata lub radcy prawnego (załącznik do ustawy w dniu wydania obejmujący 15 państw, modyfikowany wraz z późniejszymi rozszerzeniami UE)

oraz

- wykaz tytułów zawodowych uzyskanych w państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub w Konfederacji Szwajcarskiej, odpowiadających zawodowi adwokata lub radcy prawnego.

V. Badania przeprowadzone przez autorkę w wybranych kuratoriach oświaty oraz uczelniach wyższych

V.1. Ogólne założenia badań

Przed zbieraniem danych empirycznych do niniejszego opracowania autorka musiała podjąć decyzje o ich brzegowych warunkach. Pod względem interesującego zakresu czasu obejmowały one lata 2007-2014., pod względem obszaru - kuratoria oświaty w kilku wybranych województwach oraz kilka wybranych uczelni. Obraną metodologię uzasadniam następującymi względami:

1. W ciągu ostatniego ćwierćwiecza nastąpiła całkowita zmiana prawa w zakresie uznawania wykształcenia zdobytego za granicą. Umowy międzypaństwowe, pochodzące jeszcze z czasów poprzedniego ustroju politycznego, Polska wypowiedziała w latach 2004-2005. Jeszcze na początku 2006 r. można było uznawać równorzędność wykształcenia na podstawie, zawartych z trzema państwami, tzw. porozumień przejściowych. Od 2007 r. do chwili obecnej nie zachodzą już gwałtowne zmiany prawa w omawianej dziedzinie. Następuje jedynie jego uściślenie poprzez wchodzące w życie rozporządzenia oraz obwieszczenia ministerialne;
2. Nostryfikacja świadectw szkolnych następuje na poziomie kuratoriów oświaty, których jest 16 na terenie kraju. Ze względów czasowych nastąpiła konieczność wyboru kilku z nich;
3. W obwieszczeniu Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów w sprawie wykazu jednostek organizacyjnych uprawnionych do nadawania stopni doktora i doktora habilitowanego wraz z określeniem nazw nadawanych stopni⁹⁵ znajduje się:

94

Były to: art. 13 - 17, art. 21 - 41, art. 43, art. 45 pkt 5 i 6 i art. 46 pkt 4 i 6 – art. 51 ww. ustawy;

95

M.P. z 2010 r., nr 46, poz. 643;

- **96 uczelni publicznych** (18 uniwersytetów, 22 uczelnie techniczne, 5 uczelni ekonomicznych, 5 uczelni pedagogicznych, 7 uczelni rolniczych, 1 akademia nauk wojskowych, 5 uczelni teologicznych, 9 uczelni medycznych, 6 akademii wychowania fizycznego, 18 uczelni artystycznych) oraz **1 wydział międzyuczelniany** w Gdańsku
- **15 uczelni niepublicznych;**
- **61 placówek naukowych Polskiej Akademii Nauk**
- **51 instytutów naukowo-badawczych⁹⁶.**

Uczelnie o wyższej renomie takie jak Politechnika Warszawska, Akademia Górniczo-Hutnicza, Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Jagielloński posiadają od kilkunastu do 20 wydziałów, z których prawie wszystkie rady uprawnione są do nadawania zarówno stopnia doktora jak i doktora habilitowanego. Takich całkowicie niezależnych od siebie rad wydziałów (kolegiów, instytutów) uprawnionych do wydania decyzji o nostryfikacji dyplomu czy uznania zagranicznego stopnia naukowego może być w granicach tysiąca.

Autorka zwróciła się o **dane pochodzące z lat 2007-2014** na temat:

1. Nostryfikacji świadectw szkolnych do **czterech kuratoriów oświaty** – w Warszawie, Lublinie, Rzeszowie oraz Krakowie;
2. Nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów oraz nostryfikacji tytułów naukowych na wydziałach lub kolegiach w: **4 publicznych uczelniach warszawskich** (Szkoła Główna Handlowa, Warszawski Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Warszawski, Politechnika Warszawska) i **jednej niepublicznej** (Akademia Finansów i Biznesu Vistula); **2 uniwersytetach w Lublinie** (Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski); **2 uczelni rzeszowskich: jednej publicznej** (Uniwersytet Rzeszowski) oraz **jednej niepublicznej** (Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania).

Wybór placówek na terenie województwa lubelskiego i rzeszowskiego był podyktowany ich specyfiką związaną z dużą ilością studiujących tam cudzoziemców, zwłaszcza z terenów państw, które uzyskały niepodległość po rozpadzie Związku Radzieckiego, szczególnie zaś z terenu Ukrainy.

V.2. Dane uzyskane z badanych kuratoriów oświaty oraz nasuwające się na ich podstawie spostrzeżenia

I. Liczba wniosków złożonych do Kuratorium Oświaty w Warszawie o wydanie zaświadczeń nostryfikacyjnych rośnie w ostatnich latach z roku na rok. I tak w:

2012 r. – złożono 344 wnioski;

96

Spis takich jednostek jest na bieżąco aktualizowany przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów. Wg stanu na dzień 24 listopada 2014 r. spis ten zawierał m.in. jednostki organizacyjne na 2 uczelniach wojskowych, 18 uczelniach niepublicznych, 63 placówkach PAN i 43 instytutach naukowo-badawczych.

2013 r. – złożono 446 wniosków;

2014 r. (tylko do 14 grudnia) złożono 545 wniosków, co stanowi w stosunku do 2012 r. wzrost liczby wniosków o 60%

Największa liczba wniosków o nostryfikację dotyczy świadectw uzyskanych w dwóch krajach: Chinach i Turcji. Wyróżnia się tu także liczbą wniosków o nostryfikację świadectw z Rosji oraz innych niepodległych państw, powstałych po rozpadzie b. ZSRR, a także Korei Południowej. Świadectwa o średnim wykształceniu ogólnym, dyplomy o wykształceniu zawodowo-technicznym i średnim specjalistycznym pochodzące z Białorusi oraz świadectwa o pełnym wykształceniu średnim z Ukrainy, którymi posiadacze chcą się posłużyć w celu rozpoczęcia studiów w Polsce (do celów akademickich) nie wymagają nostryfikacji na podstawie umowy dwustronnej (patrz rozdz.II.2). Dlatego duża ilość studentów pochodzących z tych krajów nie znalazła odzwierciedlenia w ilości nostryfikacji. Z krajów zachodnich większa ilość wniosków dotyczyła świadectw pochodzących z USA, a także z trzech krajów europejskich: Niemiec, Szwecji oraz Zjednoczonego Królestwa. Kilka wniosków dotyczyło świadectw z Kanady, a także 6 nostryfikacji świadectw francuskich (nie zachodzi w tym przypadku konieczność nostryfikacji do celów akademickich).

Świadectw promocyjnych z reguły się nie nostryfikuje (patrz rozdz. II.2) niemniej 2 takie przypadki zdarzyły się w ostatnich latach w Warszawie.

II. Kuratorium Oświaty w Lublinie przez wiele lat wydawało zaświadczenia nostryfikacyjne do świadectw pochodzących z Ukrainy i Białorusi. Z powodu położenia województwa lubelskiego (graniczy ono z obydwoma tymi państwami) większość spraw załatwionych pozytywnie dotyczyło tego rodzaju świadectw. W ostatnim roku kuratorium to przestało wydawać zaświadczenia nostryfikacyjne dla celów, do których można użyć oryginał świadectwa opatrzony apostille. Spadła przez to liczba zaświadczeń nostryfikacyjnych do świadectw ukraińskich i białoruskich, wzrosła natomiast liczba wydawanych zaświadczeń o braku potrzeby nostryfikacji. Dla porównania:

- w 2011 r. wydano łącznie 453 zaświadczenia – 412 nostryfikacyjne oraz 41 o braku potrzeby nostryfikacji;
- w 2014 r. wydano łącznie 321 zaświadczeń – 123 nostryfikacyjne oraz 198 o braku potrzeby nostryfikacji;

Tabela 4: Kraje pochodzenia świadectw, do których w lubelskim kuratorium oświaty, począwszy od 2002 r. najczęściej wydawano zaświadczeń nostryfikacyjnych oraz łączna ilość nostryfikacji

Państwo	Lata													Razem
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ⁹⁷	

Ukraina	4	1	2	3	-	12	24	97	138	318	404	376	41	1420
Białoruś	-	-	3	-	9	43	12	29	50	47	38	37	16	284
USA	8	5	5	5	4	6	10	11	14	11	7	5	4	95
Kazachstan	1	-	-	-	1	5	15	9	9	3	10	2	3	58
W. Brytania	-	1	-	-	1	2	7	5	5	7	7	6	2	43
Włochy	-	-	1	-	1	-	-	9	4	5	6	7	6	39
Rosja	-	-	-	-	-	4	4	5	2	-	2	6	10	33
Niemcy	1	1	2	-	1	1	1	5	5	3	-	3	4	27
Irlandia	-	-	1	-	-	-	6	2	4	1	1	1	5	21
Mołdowa	-	-	-	-	-	7	4	-	-	-	5	2	-	18
Belgia	-	-	1	1	-	1	1	3	-	1	2	1	2	13
Gruzja	-	-	-	-	-	3	5	3	1	-	-	1	-	13
Hiszpania	-	-	-	-	-	-	-	2	1	3	2	4	1	13
Turcja	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	1	3	4	11
Kanada	-	3	-	-	-	1	2	-	2	-	2	-	-	10
Rumunia	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	3	4	-	10
Łącznie (z innymi państwami)	24	20	31	15	26	105	112	195	252	412	515	480	123	2309
z państw	z 13	z 12	z 16	z 8	z 13	z 24	z 26	z 24	z 25	z 21	z 28	z 28	z 29	z 83

III. Kuratoria Oświaty w Krakowie i Rzeszowie, w odróżnieniu od lubelskiego, od lat nie wydają zaświadczeń nostryfikacyjnych do świadectw, w przypadkach, gdy ich oryginałami, opatrzonymi apostille, można się posłużyć do celów akademickich. W przypadku Rzeszowa:

- w **2014 r.** wydano (do końca listopada) **40 zaświadczeń nostryfikacyjnych** do świadectw pochodzących w 12 przypadkach z Malezji (dla późniejszych studentów Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie – patrz rozdz. V.3), 8 z Kazachstanu, 4 z Wielkiej Brytanii, 3 z Grecji, 2 z Włoch i po jednym z: Chin, Ekwadoru, Federacji Rosyjskiej, Gruzji, Hiszpanii, Irlandii, Mołdawii, Niemiec, Republiki Cypryjskiej, Rumunii i Stanów Zjednoczonych;

- w **2013 r.** wydano **91 zaświadczeń nostryfikacyjnych** do świadectw pochodzących w 47 przypadkach z Kazachstanu, 13 ze Stanów Zjednoczonych, 8 z Grecji, 4 z Federacji Rosyjskiej, 4 z Włoch, 3 z Ukrainy, po 2 z Hiszpanii, Wielkiej Brytanii i Mołdawii oraz po jednym z: Finlandii, Iranu, Irlandii, Niemiec, Syrii i Turcji.

Tabela 5: Obywatelstwo osób, które starały się o nostryfikację świadectw w Kuratorium Oświaty w Rzeszowie w l. 2008-2012

obywatele	liczba wydanych zaświadczeń (liczba wniosków)				
	2008	2009	2010	2011	2012 (pierwsze półrocze)
państw: UE, EFTA, Konf. Szwajcarii	3 (4)	3 (3)	2 (3)	2 (2)	1 (2)
inni cudzoziemcy	32 (40)	10 (13)	25 (25)	9 (10)	1 (3)
polscy	29 (29)	23 (27)	30 (32)	26 (31)	11 (13)

Z tych 91 uznanych za równorzędne świadectw i dyplomów szkolnych w 2013 r., **86 stanowiły świadectwa dojrzałości**. Pozostałe to (po jednym): świadectwo ukończenia liceum profilowanego (Grecja), dyplom ukończenia medycznego studium zawodowego w zawodzie pielęgniarka (Ukraina), świadectwo ukończenia gimnazjum (Ukraina), świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej (Ukraina), świadectwo ukończenia szkoły policealnej (Hiszpania). Ukraińskie świadectwa, o których mowa w tym zestawieniu, nie służyły celom dalszego kształcenia na studiach wyższych – nostryfikacja była jedyną drogą prowadzącą do posłużenia się nimi w Polsce.

Dane z lat 2008-2012, pochodzące z Kuratorium Oświaty w Rzeszowie na temat obywatelstwa osób, które starały się o zaświadczenie nostryfikacyjne przedstawione są w tabeli 5. Po porównaniu z danymi poprzednimi (dotyczącymi krajów pochodzenia świadectw), nasuwa się wniosek, że o nostryfikację świadectw w Polsce starają się głównie cudzoziemcy z Europy Wschodniej i państw pozaeuropejskich oraz Polacy. Ci ostatni skończyli często szkoły w krajach zachodnich a nostryfikacja świadectw potrzebna im jest do posłużenia się nimi w kraju (w tym do kontynuacji studiów).

V.3. Dane uzyskane z badanych jednostek wyższych uczelni oraz nasuwające się na ich podstawie spostrzeżenia

I. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie stanowi dobry przykład na to, jak częsta jest nostryfikacja dyplomów lub uznania stopnia naukowego otrzymanego za granicą na uniwersytetach. UMCS jest uczelnią, której 10 wydziałów posiada uprawnienia do nadawania zarówno stopnia *doktora*, jak i *doktora habilitowanego*, a jeden z wydziałów artystycznych, tylko stopnia *doktora sztuk plastycznych w zakresie sztuk pięknych*. Otrzymane dane dotyczą siedmiu wydziałów:

- na Wydziale Artystycznym, w ciągu ostatnich kilku lat nie przeprowadzono żadnej nostryfikacji dyplomu ani też nikt nie zgłosił wniosku o nostryfikację;
- podobnie na Wydziale Ekonomicznym – ani nostryfikacji dyplomu, ani uznania stopnia naukowego;
- na wydziałach Biologii i Biotechnologii oraz Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, które powstały w październiku 2011 r. na bazie poprzednich trzech wydziałów, również nie nostryfikowano przez ten okres ani żadnego

dyplomu, ani nie uznano żadnego zagranicznego stopnia naukowego, za to na istniejącym do września 2011 r. Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi, którego każda z dwóch części osobno weszła w skład ww. nowo powstałych wydziałów, nostryfikacje takie się odbywały, w 2009 r. nostryfikowano dyplom Uniwersytetu w Nottingham, a w 2010 Uniwersytetu Walijskiego (obydwa Wielka Brytania). W 1998 r. odbyło się zaś ostatnie uznanie tytułu doktora. Praca doktorska była bronią w Japonii;

- na Wydziale Politologii odbyła się jedna nostryfikacja dyplomu cztery lata temu;
- na Wydziale Chemii odbyło się od 2007 r.: „kilka nostryfikacji zagranicznych dyplomów” (ilość dokładniej niesprecyzowana).

II. Podobny przykład częstości procedur nostryfikacyjnych jak UMCS wykazuje Politechnika Warszawska. Posiada ona 20 wydziałów, na których może być nadany stopień doktora, a w przypadku 18 z nich także stopień doktora habilitowanego. Tymczasem na większości z tych wydziałów od 2007 r. nie odbyła się żadna nostryfikacja dyplomu lub uznanie stopnia naukowego zagranicznej uczelni, lub też przypadki te były jednostkowe. Przykładem tutaj jest Wydział Elektryczny PW, gdzie w okresie 2007-2014 r. tylko raz (w 2011 r.) przeprowadzono nostryfikację dyplomu (absolwent Politechniki Kijowskiej). Nie rozpatrywano jednak żadnej prośby o uznanie stopnia naukowego.

III. Szkoła Główna Handlowa jest obecnie jedną z najbardziej obleganych uczelni ekonomicznych w Polsce. Na 5 kolegiach tej uczelni można uzyskać zarówno stopień doktora, jak też i doktora habilitowanego. Wniosków o nostryfikację jest rzeczywiście więcej niż na UMCS czy PW (przykładem może tu być Kolegium Analiz Ekonomicznych SGH).

Podstawową formą decyzji rad przy wnioskach o ubieganie się o przyjęcie na studia drugiego stopnia (podyplomowe w SGH) jest zwolnienie z postępowania nostryfikacyjnego. Odbywa się ono decyzją Senatu SGH na rekomendację Rady Kolegium. W latach 2007-2011, w KAE SGH zadecydowano w następujący sposób:

- w 2008 r., w 3 przypadkach: 2 razy dyplomy uzyskane w Wielkiej Brytanii i raz w Danii;
- w 2009 r., w 10 przypadkach: 4 razy dyplomy uzyskane w Wielkiej Brytanii i po jednym na Białorusi, Litwie, Indiach, Kanadzie, Kolumbii, Meksyku;
- w 2010 r., w 8 przypadkach: 5 razy dyplomy uzyskane w Wielkiej Brytanii i po jednym w Kanadzie, Kazachstanie i USA;
- w 2011 r., w 4 przypadkach: 2 razy dyplomy uzyskane w Wielkiej Brytanii i po jednym w Niemczech i USA.

W tym samym okresie (2008 r.) przeprowadzono jedną nostryfikację dyplomu ukończenia studiów licencjackich (Kanada) oraz 3 uznania stopnia naukowego doktora (w 2008 r. ze stopniami pochodzącymi z Belgii, Kanady, Niemiec oraz jedno doktora habilitowanego (2009 r. – z Francji).

IV. Uczelnie medyczne są placówkami, gdzie powinno odbywać się najwięcej procedur nostryfikacyjnych. Powodem jest zasada tego typu rozwiązania w

krajach UE, dla dyplomów dotyczących zawodów regulowanych. Obowiązuje ona nawet wtedy, gdy dyplomy były wydane w okresie działania umowy, w państwach, z którymi mieliśmy podpisane tzw. „stare” i przejściowe umowy (patrz rozdz. I.2 oraz IV). Drugim powodem zwiększonej liczby nostryfikacji dyplomów medycznych mogą być braki kadrowe w Polsce w zawodach medycznych. Na miejsce osób z wykształceniem medycznym, które w ostatnich latach wyjechały na Zachód, napływają głównie z za granicy wschodniej chętni do pracy, posiadający tego rodzaju wykształcenie.

Na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym znajduje się 5 wydziałów mających kompetencje do nadawania zarówno stopnia doktora, jak i doktora habilitowanego oraz Centrum Biostruktury, w którym można uzyskać stopień doktora.

1. Na Wydziale I Lekarskim WUM w latach 2007-2014 (do końca listopada) wpłynęło 113 wniosków o nostryfikację dyplomów. Pochodziły one głównie z czterech krajów: Ukraina, Białoruś, Rosja i Kirgistan. W tym:

- w 2014 r. przyjęto 30 wniosków: uznano 14 dyplomów pochodzących z Ukrainy, Białorusi i Rosji;
- w 2013 r. przyjęto 24 wnioski: uznano 13 dyplomów pochodzących również z Ukrainy, Białorusi i Rosji;
- w okresie od 2007 r. wpłynął jeden wniosek dotyczący uznania stopnia naukowego dr nauk medycznych (Białoruś) – został uznany w 2012 r.

2. Na Wydziale Farmaceutycznym WUM w latach 2007-2014 (do końca listopada) zostało przeprowadzonych 7 nostryfikacji dyplomów z zagranicy:

- w 2010 r., jeden dyplom prowizora – Ukraina
- w 2012 r., jeden dyplom magistra – Ukraina
- w 2013 r., jeden dyplom magistra – Iran
- w 2014 r., 4 dyplomy: 3 z Ukrainy (prowizora, specjalisty oraz magistra) i jeden z Nepalu (magistra farmacji).

W tym samym okresie na WF WUM uznano jeden raz stopień doktora (2014 r. Ukraina) a do końca 2014 r. znajduje się ciągle w toku postępowanie nostryfikacyjne w przypadku doktora habilitowanego (Ukraina).

V. Ilość uczelni niepublicznych w Polsce posiadających kompetencje do nadawania stopni doktora lub także doktora habilitowanego ciągle wzrasta (patrz rozdz. V.1). Jednak większość z nich posiada ograniczone kompetencje w tej dziedzinie z powodu braku odpowiedniej ilości kadry z tytułami profesora oraz ze stopniem doktora habilitowanego. Działająca w Warszawie Akademia Finansów i Biznesu Vistula posiada tylko prawo nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii na Wydziale Biznesu i Stosunków Międzynarodowych. Proces nostryfikacyjny dotyczyć może tylko dyplomu ukończenia studiów wyższych w tej dziedzinie. Podobnie jak w przypadku SGH preferowane jest tutaj, przy ubieganiu się o przyjęcie na studia drugiego stopnia (podyplomowe w AFiBV), zwolnienie z postępowania nostryfikacyjnego. Rekomendację do Senatu AFiBV w tej sprawie składa Rada Wydziału.

VI. Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie jest uczelnią której studentami w dużej części są obcokrajowcy (grupy nawet z tak dalekich krajów jak Malezja, patrz rozdz. V.2). Tok nauczania opiera się w niej głównie na studiach I stopnia – licencjackich (13 kierunków). Uczelnia uruchomiła też szereg kierunków studiów podyplomowych – magisterskich (5 kierunków). Ta spora dosyć uczelnia, posiadająca dodatkowo trzy pozamiejscowe punkty rekrutacyjne (Dębica, Kraków, Zamość), nie posiada, jak dotychczas, kompetencji do nadawania choćby stopnia doktora. Można korzystać z możliwości zwolnienia z postępowania nostryfikacyjnego w przypadku posłużenia się dyplomem do celów akademickich, jednak dotyczy to głównie krajów, z którymi mamy podpisane aktualne umowy (patrz rozdz. 1.2). Jak taka uczelnia radzi sobie w przypadku dyplomów licencjackich z krajów spoza tego kręgu, w tym „egzotycznych”?⁹⁸

VI. Podstawowe zastrzeżenia w stosunku do obowiązujących aktualnie zasad uznawalności wykształcenia, stopni i tytułów naukowych, tytułów zawodowych oraz rekomendacje kierunków zmian projektu

VI.1. Podstawowe zastrzeżenia w stosunku do obecnie stosowanych rozwiązań w uznawalności wykształcenia, otrzymanych za granicą stopni i tytułów naukowych oraz tytułów zawodowych

1. O ile uznawanie zagranicznego wykształcenia w zakresie świadectwa szkolnego jest oparte na 16 urzędach – Wojewódzkich Kuratoriach Oświaty, to w przypadku uznawania wyższego wykształcenia, stopni i tytułów naukowych oraz tytułów zawodowych takich samodzielnych jednostek jest obecnie w granicach tysiąca. Jak stwierdziłam w czasie badań, z reguły nawet na poziomie instytucji ogólnouczelnianych brakuje danych danych choćby o ilości i rodzajach wpływających wniosków nostryfikacyjnych. Rady wydziałów (kolegiów, instytutów) posiadają w ten sposób nie tylko samodzielność, lecz i obdarzone są przez ustawodawcę pełnym zaufaniem, co do jakości wydawanych decyzji. Od chwili znalezienia się w spisie Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów istnieje na poziomie takiej jednostki uczelnianej lub instytutu możliwość podejmowania samodzielnej decyzji - tyle że w określonym zakresie. Poziom kompetencji rady zależy zgodnie z ustawą o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki od składu zatrudnionej w danej jednostce kadry naukowej. Minima określone są w art. 6 ust. 1 (uprawnienia do nadawania stopnia doktora) lub art. 6 ust. 2 (uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego) ww. ustawy. Istnieje więc założenie *a priori*, że rada, składająca się z utytułowanych pracowników nauki, będzie wydawała decyzje mając na uwadze tylko odpowiedzialność poziomu przedstawianego przez wnioskodawcę wykształcenia w stosunku do odpowiadającego mu wykształcenia w Polsce. W uczelniach

cieszących się powszechnym uznaniem tak rzeczywiście jest i będzie. Jednak w działalności uczelni w Polsce coraz większy udział ma pierwiastek merkantylny związany z ich dochodami. Szczególnie jest to widoczne w uczelniach niepublicznych. Obecnie (w czasie niżu demograficznego) większość z istniejących wyższych uczelni zaczyna „walczyć” o studenta. Od liczby studentów zależy zatrudnienie, często także i pobory członków rady. Nie ma więc żadnych formalnych przeszkód, żeby niektóre uczelnie przeprowadzały nostryfikacje dyplomów lub wydawały decyzje o zwalnianiu z nich kierując się nie dobrem nauki, lecz (również) przesłanką powiększenia liczby osób studiujących podyplomowo.

2. W stosunku do dyplomów oraz tytułów i stopni naukowych uzyskanych w krajach z którymi Polska związana była, wypowiedzianymi już obecnie, umowami, wystawionych przed datą utraty obowiązującej mocy tych umów, nostryfikacja w dalszym ciągu nie jest potrzebna. Ograniczenia dotyczą jedynie dyplomów oraz stopni naukowych w przypadku lekarza, lekarza dentystry, farmaceuty, pielęgniarki, położnej, lekarza weterynarii i architekta. W stosunku do nich nie wydawane są zaświadczenia bez procedury nostryfikacji, gdyż naruszyłoby to przyjęte przez Polskę zobowiązania unijne. Po przemianach ustrojowych, w wielu byłych krajach „socjalistycznych” rejestrowane były także uczelnie i instytuty o niskich kompetencjach naukowych i pedagogicznych, za to wydające łatwe do uzyskania dyplomy i tytuły. Wypowiedzenie „starych umów” nastąpiło zresztą po przypadkach skandali związanych z koniecznością uznania za równoważne w Polsce wykształcenia, którego rzeczywisty poziom był wątpliwy. Przy rozmiarach korupcji istniejącej w niektórych krajach, z którymi Polska była związana umowami, całkiem możliwe jest także otrzymanie obecnie dokumentu o wykształceniu wystawionego z wsteczną datą formalną.
3. Utrzymywanie w dalszym ciągu w mocy Porozumienia między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Libijską Arabską Dżamahiriją Ludowo-Socjalistyczną o wzajemnym uznawaniu studiów, świadectw, dyplomów i stopni naukowych, (chodzi zwłaszcza o art. 8 tegoż porozumienia) za równoważne polskiemu odpowiednikowi, jest anachronizmem. Jest to nieadekwatne w stosunku do wielu obowiązujących obecnie w Polsce umów dwustronnych charakteryzujących się w tym zakresie znacznie ostrożniejszymi przepisami.

VII. Aneksy

VII.1. Akty prawne regulujące nostryfikację świadectw, dyplomów oraz stopni naukowych uzyskanych za granicą

VII.1.1. Art. 93 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁹⁹

1. Świadectwa szkolne oraz świadectwa maturalne uzyskane za granicą uznaje się za równorzędne świadectwom ukończenia odpowiednich szkół publicznych i świadectwom dojrzałości określonym w ustawie, na zasadach przewidzianych w umowach międzynarodowych.

2. W razie braku odpowiednich umów międzynarodowych świadectwa, o których mowa w ust. 1, mogą być w drodze nostryfikacji uznane za równorzędne odpowiednim świadectwom określonym w ustawie, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych, określi, w drodze rozporządzenia, [warunki i tryb nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą](#), a także [rodzaje świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą, które uznaje się za równorzędne ze świadectwami określonymi w ustawie bez obowiązku przeprowadzania nostryfikacji](#).

4. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 3, powinno w szczególności uwzględniać porównanie okresów nauki za granicą z okresami nauki w szkołach polskich, rodzaje dokumentów, które powinny być dołączone do wniosku o nostryfikację, a także może uwzględnić dodatkowe warunki, jakie muszą być spełnione dla uznania świadectwa szkolnego lub świadectwa maturalnego uzyskanego za granicą za równorzędne ze świadectwem określonym w ustawie bez przeprowadzania nostryfikacji.

VII.1.2. Art. 191a. ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – prawo o szkolnictwie wyższym¹⁰⁰

1. Dyplom wydany przez uprawnioną uczelnię działającą w systemie szkolnictwa wyższego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, potwierdzający ukończenie:

99

Dz. U. z 2004 r. nr 256 poz. 2572 (tekst ujednolicony) z późn. zm.;

100

Dz. U. z 2012 r. poz. 572 (tekst ujednolicony) z późn. zm.;

1) trzyletnich studiów lub studiów pierwszego stopnia trwających co najmniej trzy lata – potwierdza w Rzeczypospolitej Polskiej posiadanie wyższego wykształcenia na poziomie studiów pierwszego stopnia;

2) studiów drugiego stopnia – potwierdza w Rzeczypospolitej Polskiej posiadanie wyższego wykształcenia na poziomie studiów drugiego stopnia;

3) co najmniej czteroletnich studiów jednolitych – potwierdza w Rzeczypospolitej Polskiej posiadanie wyższego wykształcenia na poziomie studiów drugiego stopnia, jeżeli jest uważany za równorzędny dyplomowi ukończenia studiów drugiego stopnia w kraju wydania.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do dyplomów potwierdzających ukończenie studiów wyższych prowadzonych wspólnie przez uczelnie działające w systemach szkolnictwa wyższego państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

3. Jeżeli dyplom potwierdzający ukończenie studiów wyższych za granicą daje prawo do kontynuacji kształcenia lub otwarcia przewodu doktorskiego przynajmniej w jednym w państwie, w którego systemie szkolnictwa wyższego działa uczelnia, która ten dyplom wydała, uprawnia on również do kontynuacji kształcenia odpowiednio:

1) na studiach drugiego stopnia w polskiej uczelni lub studiach podyplomowych w polskiej uczelni, instytucie naukowym Polskiej Akademii Nauk lub instytucie badawczym albo

2) na studiach trzeciego stopnia w polskiej uczelni, studiach doktoranckich w jednostce naukowej lub do otwarcia przewodu doktorskiego w polskiej uczelni lub jednostce naukowej.

4. Jeżeli dyplom potwierdzający ukończenie studiów wyższych prowadzonych wspólnie przez uczelnie zagraniczne daje prawo do kontynuacji kształcenia lub otwarcia przewodu doktorskiego przynajmniej w jednym państwie, w którego systemie szkolnictwa wyższego było prowadzone kształcenie, uprawnia on również do kontynuacji kształcenia odpowiednio:

1) na studiach drugiego stopnia w polskiej uczelni lub studiach podyplomowych w polskiej uczelni, instytucie naukowym Polskiej Akademii Nauk lub instytucie badawczym albo

2) na studiach trzeciego stopnia w polskiej uczelni, studiach doktoranckich w jednostce naukowej lub do otwarcia przewodu doktorskiego w polskiej uczelni lub jednostce naukowej.

5. Dyplomy potwierdzające ukończenie studiów wyższych za granicą nie nadają w Rzeczypospolitej Polskiej uprawnień, o których mowa w ust. 1–4, jeżeli:

1) instytucje, które je wydały lub instytucje, w których prowadzone było kształcenie:

a) w rozumieniu prawa wewnętrznego państw, w których systemach szkolnictwa wyższego działają te instytucje, nie były akredytowanymi uczelniami w dniu wydania dyplomu lub realizowały program studiów nieposiadający akredytacji w dniu wydania dyplomu lub

b) nie działają w systemie szkolnictwa wyższego żadnego państwa lub

2) program studiów wyższych albo jego część była realizowana niezgodnie z przepisami państwa, na którego terenie było prowadzone kształcenie.

6. W przypadku wątpliwości dotyczących właściwości dyplomu lub statusu uczelni zagranicznej, o których mowa w ust. 1–5, na wniosek zainteresowanego podmiotu minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego lub upoważniony przez niego podmiot wydają w tym przedmiocie opinię lub zaświadczenie. Przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego stosuje się odpowiednio, z tym że termin, o którym mowa w art. 217 § 3 tej ustawy, wynosi dwadzieścia jeden dni.

7. Dyplom ukończenia studiów wyższych lub tytuł zawodowy uzyskany za granicą mogą być uznane za równoważne odpowiedniemu polskiemu dyplomowi i tytułowi zawodowemu na podstawie umowy międzynarodowej określającej równoważność, a w przypadku jej braku w drodze nostryfikacji.

8. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia:

1) tryb nostryfikacji,

2) organy przeprowadzające postępowanie nostryfikacyjne,

3) rodzaje dokumentów, które powinny być dołączone do podań o nostryfikację dyplomu ukończenia studiów,

4) terminy, w których należy przeprowadzić postępowanie nostryfikacyjne,

5) warunki ustalania odpłatności za przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego, uwzględniając możliwość obniżania lub zwalniania z opłat oraz sposób wnoszenia opłat,

6) wzór zaświadczenia wydawanego po przeprowadzeniu postępowania nostryfikacyjnego – uwzględniając konieczność zapewnienia sprawnego przeprowadzania postępowań oraz przejrzyste zasady ich prowadzenia.

9. Osoba, której tytuł zawodowy na podstawie umowy międzynarodowej lub w drodze przeprowadzonego postępowania nostryfikacyjnego został uznany za równoważny polskiemu tytułowi zawodowemu, może posługiwać się odpowiednim polskim tytułem zawodowym.

10. Zasady uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej określają odrębne przepisy.

VII.1.3. Art. 24. [ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki](#)¹⁰¹

1. Stopień naukowy lub stopień w zakresie sztuki nadany przez uznaną instytucję posiadającą uprawnienie do jego nadawania działającą w państwie członkowskim Unii Europejskiej, państwie członkowskim Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, jest równoważny ze stopniem naukowym lub stopniem w zakresie sztuki, o których mowa w ustawie.

2. Listę instytucji, o których mowa w ust. 1, prowadzi minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego lub upoważniona przez niego podległa jednostka.

3. Stopień naukowy i stopień w zakresie sztuki nadany przez instytucję inną niż ta, o której mowa w ust. 1, może być uznany za równoważny z odpowiednim polskim stopniem naukowym lub stopniem w zakresie sztuki na podstawie umowy międzynarodowej, a w przypadku jej braku w drodze nostryfikacji.

4. Stopień doktora przyznany przez Europejski Instytut Uniwersytecki, zgodnie z Konwencją powołującą Europejski Instytut Uniwersytecki, sporządzoną we Florencji dnia 19 kwietnia 1972 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 150, poz. 1236), jest równoważny z odpowiednim polskim stopniem doktora.

5. Minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego określi, w drodze rozporządzenia:

1) jednostki organizacyjne uprawnione do przeprowadzania postępowania nostryfikacyjnego oraz zakres kompetencji ich organów,

2) tryb i terminy nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą, uwzględniając możliwość i warunki zwalniania z całości lub części postępowania nostryfikacyjnego,

3) rodzaje dokumentów, które powinny być dołączone do podań o nostryfikację stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki,

4) warunki ustalania odpłatności za przeprowadzenie postępowania nostryfikacyjnego, w tym możliwość obniżania lub zwalniania z opłat, oraz sposób wnoszenia opłat,

5) wzór zaświadczenia wydawanego po przeprowadzeniu postępowania nostryfikacyjnego - uwzględniając konieczność zapewnienia sprawnego przeprowadzania postępowań oraz przejrzyste zasady ich prowadzenia.

VII.2. Akty prawne regulujące nostryfikację świadectw, dyplomów oraz stopni naukowych uzyskanych za granicą

VII.2.1. Rozporządzenie ministra edukacji i nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i świadectw maturalnych uzyskanych za granicą¹⁰²

(fragmenty)

§ 2. Nostryfikacji świadectw uzyskanych za granicą dokonuje kurator oświaty, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o nostryfikację, a w przypadku braku takiego miejsca — kurator oświaty właściwy ze względu na siedzibę instytucji, w której osoba zamierza złożyć świadectwo uzyskane za granicą, zwany dalej „organem nostryfikacyjnym”.

§ 3. Za równorzędne świadectwu ukończenia polskiej publicznej szkoły podstawowej uznaje się świadectwo uzyskane za granicą, jeżeli przewidziany planem nauczania okres nauki w szkołach za granicą niezbędny do uzyskania tego świadectwa wynosi łącznie co najmniej 6 lat i na pierwszy rok nauki przyjmuje się kandydatów nie wcześniej niż w 6. roku życia.

§ 4. Za równorzędne świadectwu ukończenia polskiego publicznego gimnazjum uznaje się świadectwo uzyskane za granicą, jeżeli przewidziany planem nauczania okres nauki w szkołach za granicą niezbędny do uzyskania tego świadectwa wynosi łącznie co najmniej 9 lat i na pierwszy rok nauki przyjmuje się kandydatów nie wcześniej niż w 6. roku życia.

§ 5. 1. Za równorzędne świadectwu ukończenia polskiej publicznej zasadniczej szkoły zawodowej uznaje się świadectwo ukończenia szkoły za granicą, jeżeli:

- 1) przewidziany planem okres nauki w szkołach za granicą niezbędny do uzyskania tego świadectwa wynosi łącznie co najmniej 11 lat i na pierwszy rok nauki przyjmuje się kandydatów nie wcześniej niż w 6. roku życia oraz
- 2) zajęcia edukacyjne zrealizowane w szkole za granicą odpowiadają wiodącym zajęciom edukacyjnym kształcenia ogólnego i kształcenia zawodowego odpowiedniej polskiej publicznej zasadniczej szkoły zawodowej.

2. Jeżeli warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie zostały spełnione, świadectwo ukończenia szkoły za granicą, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za równorzędne świadectwu ukończenia odpowiedniej polskiej publicznej zasadniczej szkoły zawodowej po zdaniu, określonych przez organ nostryfikacyjny, egzaminów z zajęć edukacyjnych kształcenia ogólnego lub kształcenia zawodowego.

§ 6. 1. Za równorzędne świadectwu ukończenia polskiego publicznego liceum ogólnokształcącego uznaje się świadectwo ukończenia szkoły za granicą, jeżeli:

1) przewidziany planem okres nauki w szkołach za granicą niezbędny do uzyskania tego świadectwa wynosi łącznie co najmniej 11 lat i na pierwszy rok nauki przyjmuje się kandydatów nie wcześniej niż w 6. roku życia oraz

2) zajęcia edukacyjne zrealizowane w szkole za granicą odpowiadają wiodącym zajęciom edukacyjnym kształcenia ogólnego odpowiedniego polskiego publicznego liceum ogólnokształcącego.

2. Jeżeli warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie zostały spełnione, świadectwo ukończenia szkoły za granicą, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za równorzędne świadectwu ukończenia odpowiedniego polskiego publicznego liceum ogólnokształcącego po zdaniu, określonych przez organ nostryfikacyjny, egzaminów z zajęć edukacyjnych kształcenia ogólnego.

§ 7. 1. Za równorzędne świadectwu ukończenia polskiego publicznego liceum profilowanego uznaje się świadectwo ukończenia szkoły za granicą, jeżeli:

1) przewidziany planem okres nauki w szkołach za granicą niezbędny do uzyskania tego świadectwa wynosi łącznie co najmniej 11 lat i na pierwszy rok nauki przyjmuje się kandydatów nie wcześniej niż w 6. Roku życia oraz

2) zajęcia edukacyjne zrealizowane w szkole za granicą odpowiadają wiodącym zajęciom edukacyjnym kształcenia ogólnego i zajęciom edukacyjnym w danym profilu kształcenia ogólnozawodowego odpowiedniego polskiego publicznego liceum profilowanego.

2. Jeżeli warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie zostały spełnione, świadectwo ukończenia szkoły za granicą, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za równorzędne świadectwu ukończenia odpowiedniego polskiego publicznego liceum profilowanego po zdaniu, określonych przez organ nostryfikacyjny, egzaminów z zajęć edukacyjnych kształcenia ogólnego lub zajęć edukacyjnych w danym profilu kształcenia ogólnozawodowego.

§ 8. 1. Za równorzędne świadectwu ukończenia polskiego publicznego technikum uznaje się świadectwo ukończenia szkoły za granicą, jeżeli:

1) przewidziany planem okres nauki w szkołach za granicą niezbędny do uzyskania tego świadectwa wynosi łącznie co najmniej 12 lat i na pierwszy rok nauki przyjmuje się kandydatów nie wcześniej niż w 6. roku życia oraz

2) zajęcia edukacyjne zrealizowane w szkole za granicą odpowiadają wiodącym zajęciom edukacyjnym kształcenia ogólnego i kształcenia zawodowego odpowiedniego polskiego publicznego technikum.

2. Jeżeli warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie zostały spełnione, świadectwo ukończenia szkoły za granicą, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za równorzędne świadectwu ukończenia odpowiedniego polskiego publicznego technikum po zdaniu, określonych przez organ nostryfikacyjny, egzaminów z zajęć edukacyjnych kształcenia ogólnego lub kształcenia zawodowego.

§ 9. Za równorzędne polskiemu świadectwu dojrzałości uznaje się świadectwo ukończenia szkoły lub świadectwo maturalne uzyskane za granicą, jeżeli uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe do każdego typu szkół

wyższych w państwie, w którego systemie edukacji działa instytucja wydająca świadectwo.

§ 10. Za równorzędne polskiemu świadectwu dojrzałości bez obowiązku przeprowadzania nostryfikacji, uznaje się:

- 1) dyplomy IB (International Baccalaureate), wydawane przez organizację International Baccalaureate Organization w Genewie;
- 2) dyplomy EB (European Baccalaureate), wydawane przez Szkoły Europejskie zgodnie z Konwencją sporządzoną w Luksemburgu dnia 21 czerwca 1994 r. o statusie Szkół Europejskich.

§ 11. 1. Za równorzędne świadectwu ukończenia polskiej publicznej szkoły policealnej uznaje się świadectwo ukończenia szkoły za granicą, jeżeli:

- 1) przewidziany planem okres nauki w szkołach za granicą niezbędny do uzyskania tego świadectwa wynosi łącznie co najmniej 12 lat i na pierwszy rok nauki przyjmuje się kandydatów nie wcześniej niż w 6. roku życia oraz
- 2) zajęcia edukacyjne zrealizowane w szkole za granicą odpowiadają wiodącym zajęciom edukacyjnym kształcenia zawodowego odpowiedniej polskiej publicznej szkoły policealnej.

2. Jeżeli warunki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, nie zostały spełnione, świadectwo ukończenia szkoły za granicą, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za równorzędne świadectwu ukończenia odpowiedniej polskiej publicznej szkoły policealnej po zdaniu, określonych przez organ nostryfikacyjny, egzaminów z zajęć edukacyjnych kształcenia zawodowego.

VII.2.2. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów wyższych uzyskanych za granicą¹⁰³

(fragmenty)

§ 3. 1. Wnioskodawca składa do wybranej rady wniosek o wszczęcie postępowania nostryfikacyjnego wraz z następującymi załącznikami:

- 1) oryginałem dyplomu uzyskanego za granicą — do wglądu;
- 2) kopią dokumentów pozwalających ocenić przebieg i czas trwania studiów (suplement do dyplomu, wykaz przedmiotów i ocen, indeks lub inny dokument).

2. Rada może zażądać tłumaczenia na język polski dokumentów, o których mowa w ust. 1, sporządzonego przez tłumacza przysięgłego wpisanego na listę tłumaczy przysięgłych prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości albo sporządzonego przez zagranicznego tłumacza i poświadczonego przez właściwego konsula Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 4. 1. Datą wszczęcia postępowania nostryfikacyjnego jest dzień doręczenia wniosku radzie.

2. Rada dokonuje oceny formalnej wniosku. W przypadku uznania wniosku za niekompletny rada wzywa do jego uzupełnienia, w terminie przez siebie wskazanym, pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpoznania.

3. W przypadku stwierdzenia braku właściwości do przeprowadzenia postępowania nostryfikacyjnego rada wydaje postanowienie o odmowie przeprowadzenia postępowania. Na postanowienie służy zażalenie do rektora.

4. W przypadku gdy dyplom był uzyskany w wyniku kształcenia, które w polskiej uczelni jest prowadzone na więcej niż jednym kierunku studiów lub jako studia międzyobszarowe, rada zwraca się do rektora o wyznaczenie rady wiodącej, która przeprowadzi postępowanie nostryfikacyjne w porozumieniu z innymi radami. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

§ 5. 1. Postępowanie nostryfikacyjne kończy się uchwałą rady nie później niż w terminie 90 dni od dnia otrzymania wniosku spełniającego wymagania formalne.

2. W postępowaniu nostryfikacyjnym rada dokonuje porównania programu studiów, efektów kształcenia, nadanych uprawnień i czasu trwania studiów na podstawie dokumentów wymienionych w § 3 ust. 1.

3. W przypadku stwierdzenia różnic w programie lub czasie trwania studiów rada może podjąć uchwałę o konieczności uzupełnienia przez wnioskodawcę brakujących egzaminów, określając warunki i terminy ich przeprowadzenia oraz wysokość opłat pobieranych za przeprowadzenie tych egzaminów.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, postępowanie nostryfikacyjne zostaje zakończone w terminie 30 dni od dnia wpływu dokumentów potwierdzających wykonanie uchwały.

§ 6. 1. Postępowanie nostryfikacyjne kończy się uchwałą rady w sprawie:

1) uznania dyplomu za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych i tytułem zawodowym albo

2) odmowy uznania dyplomu za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych i tytułem zawodowym.

2. Rada odmawia uznania dyplomu za równoważny z odpowiednim polskim dyplomem ukończenia studiów wyższych w przypadku, gdy:

1) instytucja, która wydała dyplom, lub instytucja, w której prowadzone było kształcenie:

a) nie były w dniu wydania dyplomu akredytowanymi uczelniami w rozumieniu prawa wewnętrznego państw, w których systemach szkolnictwa wyższego działają, lub realizowały program studiów nieposiadający akredytacji w dniu wydania dyplomu, lub

b) nie działają w systemie szkolnictwa wyższego żadnego państwa;

2) instytucja, która wydała dyplom, realizowała na terenie innego kraju program studiów wyższych lub jego część niezgodnie z obowiązującymi w tym kraju przepisami;

3) wnioskodawca nie wykonał obowiązków wynikających z uchwały, o której mowa w § 5 ust. 3.

3. Od uchwał, o których mowa w ust. 1, wnioskodawcy przysługuje odwołanie do senatu uczelni.

VII.2.3. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą¹⁰⁴

(fragmenty)

§ 3. 1. Postępowanie nostryfikacyjne przeprowadza rada.

2. Wnioskodawca składa do wybranej rady wnioski o wszczęcie postępowania nostryfikacyjnego wraz z następującymi załącznikami:

1) oryginałem dyplomu potwierdzającego uzyskanie stopnia naukowego — do wglądu;

2) w przypadku ubiegania się o uznanie stopnia naukowego za równoważny:

a) z polskim stopniem naukowym doktora — kopią rozprawy doktorskiej,

b) z polskim stopniem naukowym doktora habilitowanego

— kopią dokumentów potwierdzających osiągnięcia naukowe

— stanowiących podstawę przyznania wnioskodawcy stopnia naukowego;

3) kopią dyplomu ukończenia studiów wyższych lub dyplomu potwierdzającego uzyskanie stopnia naukowego, na podstawie którego kandydat wszczął procedurę uzyskania stopnia naukowego, o którego uznanie się ubiega;

4) oświadczeniem, że stopień naukowy, o którego nostryfikację wnioskodawca się ubiega, nie stanowił przedmiotu postępowania nostryfikacyjnego przeprowadzonego przez inną radę.

3. Rada może zażądać tłumaczenia na język polski dokumentów, o których mowa w ust. 2, sporządzonego przez tłumacza przysięgłego wpisanego na listę tłumaczy przysięgłych prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości albo sporządzonego przez zagranicznego tłumacza i poświadczonego przez właściwego konsula Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 4. 1. Datą wszczęcia postępowania nostryfikacyjnego jest dzień doręczenia wniosku radzie.

2. Rada dokonuje oceny formalnej wniosku. W przypadku uznania wniosku za niekompletny rada wzywa do jego uzupełnienia, wyznaczając termin uzupełnienia wniosku pod rygorem pozostawienia go bez rozpoznania.

3. W przypadku stwierdzenia braku właściwości do przeprowadzenia postępowania nostryfikacyjnego rada wydaje postanowienie o odmowie przeprowadzenia postępowania. Na postanowienie służy zażalenie do rektora albo kierownika instytutu naukowego.

§ 5. 1. Postępowanie nostryfikacyjne kończy się uchwałą rady nie później niż w terminie 90 dni od dnia otrzymania wniosku spełniającego wymagania formalne.

2. W toku postępowania rada może podjąć uchwałę o konieczności sporządzenia recenzji rozprawy doktorskiej albo dokumentów potwierdzających osiągnięcia naukowe, stanowiących podstawę uzyskania stopnia naukowego. W tym przypadku postępowanie nostryfikacyjne zostaje zakończone w terminie 30 dni od dnia wpływu dokumentów potwierdzających wykonanie uchwały rady.

3. Przy podejmowaniu uchwał, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się przepisy określające zasady głosowania przy przeprowadzaniu przewodów doktorskich i postępowań habilitacyjnych.

§ 6. 1. Postępowanie nostryfikacyjne kończy się uchwałą rady w sprawie:

- 1) uznania stopnia naukowego za równoważny z odpowiednim polskim stopniem naukowym lub stopniem w zakresie sztuki albo
- 2) odmowy uznania stopnia naukowego za równoważny z odpowiednim polskim stopniem naukowym lub stopniem w zakresie sztuki.

2. Wnioskodawca otrzymuje kopie uchwał, o których mowa w ust. 1.

3. Wnioskodawca może odwołać się od uchwał, o których mowa w ust. 1, do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów. Przepisy ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki dotyczące odwołania od odmownych uchwał o nadaniu stopnia doktora lub doktora habilitowanego stosuje się odpowiednio.

§ 7. W przypadku podjęcia uchwały, o której mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, jednostka organizacyjna wydaje wnioskodawcy zaświadczenie o uznaniu stopnia naukowego. Wzór zaświadczenia stanowi załącznik do rozporządzenia.

§ 8. Rada, w drodze uchwały, może zwolnić z postępowania nostryfikacyjnego osobę, która ubiega się w tej jednostce organizacyjnej o wszczęcie postępowania habilitacyjnego i posiada stopień naukowy uzyskany w państwie — stronie Konwencji lizbońskiej.

-----

§ 10. Rada odmawia uznania stopnia naukowego za równoważny z odpowiednim polskim stopniem naukowym lub zwolnienia z postępowania nostryfikacyjnego w przypadku, gdy instytucja, która nadała stopień naukowy:

- 1) nie posiadała w dniu wydania dyplomu uprawnień do nadawania stopni naukowych w rozumieniu przepisów prawa wewnętrznego kraju, w którego systemie szkolnictwa wyższego działa, lub
- 2) nie działa w systemie szkolnictwa wyższego żadnego kraju.

VII.3. Unijne akty prawne dotyczące zawodów regulowanych

VII.3.1. Art. 26 i 53 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej¹⁰⁵

(fragmenty)

Artykuł 26

1. Unia przyjmuje środki w celu ustanowienia lub zapewnienia funkcjonowania rynku wewnętrznego zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Traktatów.
2. Rynek wewnętrzny obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, w którym jest zapewniony swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału, zgodnie z postanowieniami Traktatów.
3. Rada, stanowiąc na wniosek Komisji, ustala wytyczne i warunki niezbędne do zapewnienia zrównoważonego postępu we wszystkich odpowiednich sektorach.

Artykuł 53

1. W celu ułatwienia podejmowania i wykonywania działalności prowadzonej na własny rachunek Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, uchwalają dyrektywy zmierzające do wzajemnego uznawania dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji oraz do koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących podejmowania i wykonywania działalności prowadzonej na własny rachunek.
2. W odniesieniu do zawodów medycznych i paramedycznych oraz farmaceutycznych, stopniowe znoszenie ograniczeń zależy od koordynacji warunków ich wykonywania w różnych Państwach Członkowskich.

VII.3.2. Konwencja Lizbońska

Konwencja o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim, sporządzona w Lizbonie dnia 11 kwietnia 1997 r.¹⁰⁶

105

Dz. Urz. UE 2012 C 326, s. 1. (tekst ujednoczony);

106

Dz. U. z 1996 r. nr 233, poz. 2339;

(w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej weszła ona w życie wraz uzyskaniem członkostwa UE z dniem 1 maja 2004 r.)

(fragmenty)

Artykuł VI. 1

W zakresie, w którym podstawą decyzji o uznaniu jest wiedza i umiejętności potwierdzone dokumentem o uzyskaniu kwalifikacji wyższego wykształcenia, każda ze Stron uzna takie kwalifikacje uzyskane w innej Stronie, jeśli nie zostaną wykazane istotne różnice między kwalifikacjami, o uznanie których podejmowane są starania oraz odpowiadającymi im kwalifikacjami w Stronie, w której podejmowane są starania o uznanie.

Artykuł VI. 2

Alternatywnie, wystarczające będzie jeśli Strona umożliwi posiadaczowi kwalifikacji wyższego wykształcenia uzyskanych w jednej ze Stron otrzymanie, na wniosek osoby zainteresowanej, oceny tych kwalifikacji; w takim przypadku postanowienia Artykułu VI. 1 będą stosowane *mutatis mutandis*¹⁰⁷.

Artykuł VI. 3

Uznanie przez daną Stronę kwalifikacji wyższego wykształcenia uzyskanych w innej Stronie powodować będzie jeden lub oba niżej wymienione skutki:

- a. dostęp do dalszych studiów wyższych, łącznie ze stosownymi egzaminami, i/lub do przygotowań do doktoratu na takich samych warunkach jak te mające zastosowanie w przypadku posiadaczy kwalifikacji uzyskanych w Stronie, w której podejmowane są starania o uznanie;
- b. używanie tytułu akademickiego zgodnie z prawem i uregulowaniami Strony, w której podejmowane są starania o uznanie lub w ramach właściwej jej jurysdykcji.

Ponadto, uznanie może ułatwić dostęp do rynku pracy zgodnie z prawem i uregulowaniami Strony, w której podejmowane są starania o uznanie lub w ramach właściwej jej jurysdykcji.

Artykuł VI. 4

Ocena przez daną Stronę kwalifikacji wykształcenia wyższego uzyskanych w innej Stronie może przyjąć formę:

- a. opinii dla ogólnych celów zatrudnienia;
- b. opinii dla szkoły wyższej w celu przyjęcia na jej kierunki studiów;
- c. opinii dla innych organów kompetentnych w sprawie uznawania kwalifikacji.

Artykuł VI. 5

Każda Strona może uwarunkować uznanie kwalifikacji uzyskanych w zagranicznych szkołach wyższych działających na jej terytorium od spełnienia określonych wymagań wynikających z ustawodawstwa krajowego lub

odpowiednich umów zawartych ze Stroną, będącą krajem pochodzenia tych szkół.

Rozdział VII. Uznawanie kwalifikacji uchodźców, osób wysiedlonych oraz osób znajdujących się w sytuacji podobnej do sytuacji uchodźców

Artykuł VII

Każda ze Stron podejmie wszelkie możliwe i uzasadnione kroki w ramach swojego systemu szkolnictwa i w zgodzie ze swoimi przepisami konstytucyjnymi i regulacjami prawnymi, zmierzające do opracowania procedur szybkiej i sprawiedliwej oceny, czy uchodźcy, osoby wysiedlone lub osoby w sytuacji podobnej do sytuacji uchodźców spełniają odpowiednie wymagania dotyczące dostępu do szkolnictwa wyższego, możliwości kontynuowania studiów wyższych lub podjęcia pracy zawodowej, nawet gdy kwalifikacje uzyskane w jednej ze Stron nie mogą być udokumentowane.

VII.3.3. Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych¹⁰⁸

(część: Rozdziału III: Uznawanie na podstawie koordynacji minimalnych wymogów w zakresie kształcenia; Sekcji 1: Przepisy ogólne

Artykuł 21: Zasada automatycznego uznawania

1. Każde Państwo Członkowskie uznaje dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji lekarzy uprawniające do podejmowania działalności zawodowej w charakterze lekarza posiadającego podstawowy poziom wykształcenia medycznego lub lekarza specjalisty, pielęgniarki odpowiedzialnej za opiekę ogólną, lekarza dentysty lub wyspecjalizowanego lekarza dentysty, lekarza weterynarii, farmaceuty oraz architekta wyszczególnione odpowiednio w załączniku V, pkt 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.6.2 i 5.7.1 spełniające minimalne wymogi w zakresie kształcenia, o których mowa odpowiednio w art. 24, 25, 31, 34, 35, 38, 44 oraz 46 i nadaje tym dokumentom potwierdzającym posiadanie kwalifikacji, na potrzeby podejmowania i prowadzenia działalności zawodowej taką samą moc na swoim terytorium, jak dokumentom potwierdzającym posiadanie kwalifikacji, które samo wydaje.

Wymienione dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji muszą być wydane przez właściwe organy w Państwach Członkowskich i w stosownym przypadku muszą im towarzyszyć świadectwa wyszczególnione odpowiednio w załączniku V, pkt 5.1.1, 5.1.2, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.6.2 oraz 5.7.1.

Przepisy akapitu pierwszego i drugiego nie wpływają na prawa nabyte, o których mowa w art. 23, 27, 33, 37, 39 i 49.

2. Każde Państwo Członkowskie uznaje, w ramach własnego systemu zabezpieczenia społecznego, na potrzeby prowadzenia działalności w zakresie ogólnej praktyki medycznej dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji wyszczególnione w załączniku V, pkt 5.1.4 i wydane obywatelom Państw Członkowskich przez inne Państwa Członkowskie, zgodnie z minimalnymi wymogami w zakresie kształcenia określonymi w art. 28.

Przepisy akapitu poprzedzającego nie wpływają na prawa nabyte, o których mowa w art. 30.

3. Każde Państwo Członkowskie uznaje dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji położnych wydane obywatelom Państw Członkowskich przez inne Państwa Członkowskie i wyszczególnione w załączniku V, pkt 5.5.2, które spełniają minimalne wymogi w zakresie kształcenia, o których mowa w art. 40, i kryteria określone w art. 41 oraz nadaje im na potrzeby podejmowania i prowadzenia działalności zawodowej taką samą moc na swoim terytorium, jak dokumentom potwierdzającym posiadanie kwalifikacji, które samo wydaje. Powyższy przepis nie narusza praw nabytych, o których mowa w art. 23 i 43.

4. Państwa Członkowskie nie są zobowiązane do uznawania, że dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji, o których mowa w załączniku V, pkt 5.6.2, uprawniają do otwierania nowych, ogólnodostępnych aptek. Do celów niniejszego ustępu za nowe uważane będą także apteki działające krócej niż trzy lata.

5. Dokument potwierdzający posiadanie kwalifikacji architekta, o którym mowa w załączniku V, pkt 5.7.1, który podlega zgodnie z ust. 1 automatycznemu uznaniu, stanowi dowód odbycia kształcenia, które rozpoczęło się nie wcześniej niż w akademickim roku odniesienia, o którym mowa w tym załączniku.

6. Każde Państwo Członkowskie uzależnia dostęp do zawodu lekarza, pielęgniarki odpowiedzialnej za opiekę ogólną, lekarza dentysty, lekarza weterynarii, położnej i farmaceuty, i jego wykonywanie od posiadania dokumentu potwierdzającego posiadanie kwalifikacji, o którym mowa odpowiednio w załączniku V, pkt 5.1.1, 5.1.2, 5.1.4, 5.2.2, 5.3.2, 5.3.3, 5.4.2, 5.5.2 i 5.6.2, poświadczającego, że dana osoba uzyskała w trakcie kształcenia i w stosownych przypadkach wiedzę i umiejętności, o których mowa w art. 24 ust. 3, art. 31 ust. 6, art. 34 ust. 3, art. 38 ust. 3, art. 40 ust. 3 oraz art. 44 ust. 3.

Wykaz wiadomości i umiejętności, o których mowa w art. 24 ust. 3, art. 31 ust. 6, art. 34 ust. 3, art. 38 ust. 3, art. 40 ust. 3 oraz art. 44 ust. 3, może być zmieniany zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 58 ust. 2, w celu dostosowania go do postępu naukowego i technicznego.

Takie aktualizacje nie pociągają za sobą żadnych zmian w istniejących w Państwach Członkowskich zasadach prawnych dotyczących struktury

specjalności zawodowych w zakresie dotyczącym kształcenia osób fizycznych i ich dostępu do zawodu.

VII.4. Podstawowe polskie akty prawne dotyczące uznawalności kwalifikacji w przypadku zawodów regulowanych

VII.4.1. Ustawy

6. Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry¹⁰⁹;
  7. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej¹¹⁰ ;
  8. Ustawa z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich¹¹¹;
  9. Ustawa z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych¹¹²;
  10. Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa¹¹³.
6. Ustawa z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej¹¹⁴.

VII.4.2. [Ustawa z dnia 18 marca 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich UE](#)¹¹⁵

(fragmenty)

109

Dz. U. z 2011 r. nr 277, poz. 1634 (z późn. zmianami);

110

Dz. U. z 2011 r. nr 174, poz. 1039 (z późn. zmianami);

111

Dz. U. z 2008 r. nr 136, poz. 856 (z późn. zmianami);

112

Dz. U. z 2009 r. nr 93, poz. 767 (z późn. zmianami);

113

Dz. U. z 2013 r., poz. 932 (z późn. zmianami);

114

Dz. U. z 2002 r., nr 126 poz. 1069 (z późn. zmianami);

115

Dz. U. z 2008 r. nr 63 poz. 394 (z późn. zmianami);

Art. 1.

1. Obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, zwanych dalej „państwami członkowskimi”, którzy nabyli w tych państwach, poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, kwalifikacje do wykonywania zawodów regulowanych lub działalności, o których mowa w załączniku nr IV do dyrektywy 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz.Urz. UE L 255 z 30.09.2005, str. 22, z późn. zm.), zwanej dalej „dyrektywą”, uznaje się te kwalifikacje na zasadach określonych w ustawie.

2. Obywatelom państw członkowskich, których kwalifikacje zostały uznane, zapewnia się prawo wykonywania w Rzeczypospolitej Polskiej zawodu regulowanego lub działalności na takich samych zasadach jak osobom, które kwalifikacje do ich wykonywania uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Ustawa nie narusza zasad uznawania kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych lub działalności, nabytych w państwach członkowskich, określonych w odrębnych przepisach.

Art. 2 ust. 1 p. 9 i 10

9) kwalifikacjach na poziomie czwartym – oznacza to, że wnioskodawca posiada:

a) dyplom, świadectwo lub inny dokument, wydane przez uprawnioną instytucję, potwierdzające ukończenie studiów wyższych o co najmniej czteroletnim okresie kształcenia, lub odpowiednio dłuższym w przypadku nauki w cyklu innym niż podstawowy, zwanym dalej „nauką w niepełnym wymiarze”, albo inne uznane w państwie wnioskodawcy za równorzędne, a także dodatkowo ukończenie szkolenia zawodowego, o ile jest wymagane – stanowiące jednocześnie potwierdzenie posiadania kwalifikacji wymaganych do wykonywania zawodu regulowanego w państwie wnioskodawcy, wówczas gdy ponad połowę kształcenia lub szkolenia odbyto w państwie członkowskim lub gdy wnioskodawca uzyskał trzyletnie doświadczenie zawodowe poświadczane przez państwo członkowskie, które uznało dokumenty uzyskane w państwie innym niż państwo członkowskie, albo

b) dokumenty wydane przez uprawnioną instytucję, potwierdzające ukończenie studiów wyższych o co najmniej czteroletnim okresie kształcenia lub odpowiednio dłuższym, w przypadku nauki w niepełnym wymiarze, albo inne uznane w państwie wnioskodawcy za równorzędne, a także ukończenie szkolenia zawodowego, o ile jest wymagane – stanowiące jednocześnie potwierdzenie posiadania kwalifikacji do wykonywania zawodu, niebędącego w państwie wnioskodawcy zawodem regulowanym, oraz dodatkowo dokumenty poświadczające wykonywanie w państwie członkowskim przez wnioskodawcę zawodu przez dwa lata w czasie odpowiadającym pełnemu wymiarowi czasu pracy w okresie ostatnich dziesięciu lat, z tym że wykonywanie zawodu przez

dwa lata nie jest wymagane, jeżeli wnioskodawca posiada dokument potwierdzający ukończenie kształcenia regulowanego, albo

c) dokument potwierdzający ukończenie w państwie członkowskim kształcenia regulowanego, o co najmniej czteroletnim okresie kształcenia lub odpowiednio dłuższym w przypadku nauki w niepełnym wymiarze;

10) kwalifikacjach na poziomie trzecim – oznacza to, że wnioskodawca posiada:

a) dyplom, świadectwo lub inny dokument, wydane przez uprawnioną instytucję, potwierdzające ukończenie studiów wyższych o okresie kształcenia od trzech do czterech lat, lub odpowiednio dłuższym w przypadku nauki w niepełnym wymiarze, albo inne uznane w państwie wnioskodawcy za równorzędne, a także dodatkowo ukończenie szkolenia zawodowego, o ile jest wymagane – stanowiące jednocześnie po-twierdzenie posiadania kwalifikacji wymaganych do wykonywania zawodu regulowanego w państwie wnioskodawcy, wówczas gdy ponad połowę kształcenia lub szkolenia odbyto w państwie członkowskim lub gdy wnioskodawca uzyskał trzyletnie doświadczenie zawodowe poświadczane przez państwo członkowskie, które uznało dokumenty uzyskane w państwie innym niż państwo członkowskie, albo

b) dokumenty wydane przez uprawnioną instytucję, potwierdzające ukończenie studiów wyższych o okresie kształcenia od trzech do czterech lat lub odpowiednio dłuższym, w przypadku nauki w niepełnym wymiarze, albo inne uznane w państwie wnioskodawcy za równorzędne, a także ukończenie szkolenia zawodowego, o ile jest wymagane – stanowiące jednocześnie potwierdzenie posiadania kwalifikacji do wykonywania zawodu, niebędącego w państwie wnioskodawcy zawodem regulowanym, oraz dodatkowo dokumenty poświadczające wykonywanie w państwie członkowskim przez wnioskodawcę zawodu przez dwa lata w czasie odpowiadającym pełnemu wymiarowi czasu pracy w okresie ostatnich dziesięciu lat, z tym że wykonywanie zawodu przez dwa lata nie jest wymagane, jeżeli wnioskodawca posiada dokument potwierdzający ukończenie kształcenia regulowanego, albo

c) dokument potwierdzający ukończenie w państwie członkowskim kształcenia regulowanego, o okresie kształcenia od trzech do czterech lat lub odpowiednio dłuższym w przypadku nauki w niepełnym wymiarze;

Art. 11.

Jeżeli do wykonywania zawodu regulowanego w Rzeczypospolitej Polskiej wymagane jest posiadanie:

1) dyplomu ukończenia szkoły wyższej – za spełnienie tego wymogu uznaje się posiadanie kwalifikacji na poziomie czwartym, trzecim lub drugim;

2) świadectwa ukończenia szkoły pomaturalnej – za spełnienie tego wymogu uznaje się posiadanie kwalifikacji na poziomie czwartym, trzecim, drugim lub pierwszym;

3) świadectwa ukończenia szkoły średniej – za spełnienie tego wymogu uznaje się posiadanie kwalifikacji na poziomie czwartym, trzecim, drugim lub pierwszym;

4) dokumentu odpowiadającego zaświadczeniu potwierdzającemu kompetencje – za spełnienie tego wymogu uznaje się posiadanie formalnych kwalifikacji lub zaświadczenia potwierdzającego kompetencje, wymaganych w państwie wnioskodawcy do wykonywania zawodu, dla którego ubiega się on o uznanie kwalifikacji, wydanych przez upoważnioną w tym celu instytucję.

VII.4.3. Wykazy dotyczące potwierdzenia posiadanych kwalifikacji zawodowych

11. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wykazu dyplomów, świadectw i innych dokumentów poświadczających formalne kwalifikacje w zakresie specjalizacji medycznych lekarza i lekarza dentystry będącego obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)– strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej¹¹⁶.
12. Obwieszczenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wykazu dyplomów, świadectw i innych dokumentów poświadczających formalne kwalifikacje do wykonywania zawodu lekarza i lekarza dentystry przez obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej¹¹⁷.
13. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wykazu specjalności lekarskich uzyskiwanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i Konfederacji Szwajcarskiej;; które odpowiadają specjalnościom uzyskiwanym w Rzeczypospolitej Polskiej¹¹⁸.
14. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 28 czerwca 2013 r. w sprawie wykazu dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających posiadanie formalnych kwalifikacji do wykonywania zawodu pielęgniarki, położnej przez obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i Konfederacji Szwajcarskiej¹¹⁹.

116

M.P. z 2013 r., poz. 568;

117

M.P. z 2013 r., poz. 567;

118

M.P. z 2013 r., poz. 553;

119

M.P. z 2013 r., poz. 590;

15. Obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wykazu dyplomów, świadectw i innych dokumentów wydanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, państwach członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)– stronach umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym i Konfederacji Szwajcarskiej, potwierdzających posiadanie kwalifikacji do wykonywania w Rzeczypospolitej Polskiej zawodu farmaceuty przez obywateli tych państw¹²⁰.
16. Obwieszczenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 20 sierpnia 2013 r. w sprawie wykazu dyplomów i innych dokumentów wydawanych przez inne niż Rzeczypospolita Polska państwa członkowskie Unii Europejskiej, Konfederację Szwajcarską, państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, potwierdzających posiadanie kwalifikacji do wykonywania zawodu architekta oraz terminów, w których odbywało się kształcenie¹²¹

VII.5. Konwencja haska apostille

Konwencja znosząca wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych, sporządzona w Hadze dnia 5 października 1961 r.¹²²

(w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej weszła ona w życie z dniem 14 sierpnia 2005 r.)

(fragmenty)

Artykuł 2

Każde Umawiające się Państwo zwolni z legalizacji dokumenty, do których ma zastosowanie niniejsza konwencja i które mają być przedłożone na jego terytorium. Dla celów niniejszej konwencji legalizacja oznacza jedynie czynność, poprzez którą przedstawiciel dyplomatyczny lub urzędnik konsularny państwa, w którym dokument ma być przedłożony, poświadcza autentyczność podpisu, charakter, w jakim działała osoba podpisująca dokument, i, w razie potrzeby, tożsamość pieczęci lub stempla, którym jest on opatrzony.

Artykuł 3

Jedyną czynnością, która może być wymagana w celu poświadczenia autentyczności podpisu, charakteru, w jakim działała osoba, która podpisała dokument, oraz, w razie potrzeby, tożsamości pieczęci lub stempla, którym opatrzony jest dokument, jest dołączenie apostille określonej w artykule 4, wydanej przez właściwy organ Państwa, z którego dokument pochodzi.

120

M.P. z 2013 r., poz. 566;

121

M.P. z 2013 r., poz. 757

122

Dz. U. z 2005 r. Nr 112, poz. 938 i 939.

Jednakże czynność wymieniona w poprzednim ustępie nie może być wymagana, gdy ustawy, inne przepisy prawne lub praktyka obowiązująca w Państwie, w którym dokument jest przedłożony, lub umowa między dwoma lub większą liczbą Umawiających się Państw, zniosły lub uprościły legalizację lub zwolniły taki dokument z legalizacji.

Artykuł 4

Apostille, o której mowa w artykule 3 ustęp 1, będzie umieszczona na samym dokumencie lub będzie do niego dołączona; powinna być ona sporządzona według wzoru załączonego do niniejszej konwencji.

Może być ona jednakże sporządzona w języku urzędowym wydającego ją organu. Standardowe zwroty w niej zawarte mogą być sporządzone również w drugim języku. Tytuł "Apostille (Convention de La Haye du 5 octobre 1961)" pozostawiony będzie w języku francuskim.

Artykuł 5

Apostille wydana będzie na wniosek osoby, która podpisała dokument, bądź jego posiadacza.

Po prawidłowym wypełnieniu poświadczająca ona będzie autentyczność podpisu, charakter, w jakim działała osoba, która podpisała dokument, oraz, w razie potrzeby, tożsamość pieczęci lub stempla, którym dokument jest opatrzony.

Podpis, pieczęć lub stempel na apostille zwolnione są z wszelkiego poświadczania.